

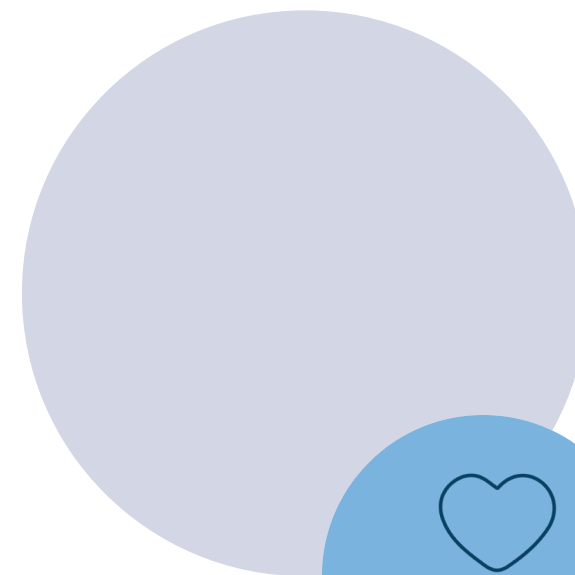
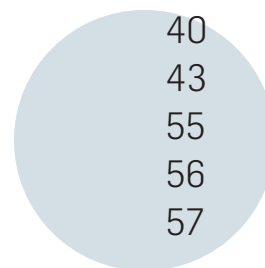
LYNGBY-TAARBÆK
KOMMUNE

Kommunalt beredskab

Ved sager om vold, seksuelle overgreb eller
digitale krænkelser i forhold til børn og unge

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Målgruppe og definition af begreber	4
Målgruppe for det kommunale beredskab	5
Beredskab ved vold og seksuelle overgreb	7
Beredskab ved vold og seksuelle overgreb	8
Tidlig opsporing	10
Gode råd til samtalen med barnet	13
Handleguides ift. sager med vold og seksuelle overgreb	14
Bekymring, mistanke og viden om overgreb	16
Handleguide ved overgreb begået af forældre eller stedforældre	17
Handleguide ved overgreb begået af andre voksne eller ukendte personer	20
Handleguide ved overgreb begået af et barn under 15 år	23
Handleguide ved overgreb begået af en ansat	26
Opsummering af handleguides ift. vold og seksuelle overgreb	31
Beredskab ved digitale krænkelser	35
Forebyggende tiltag – før en digital krænkelse finder sted	40
Handleguide ift. sager med digitale krænkelser	43
Opsummering af handleguide	55
Hvis du vil vide mere	56
Nyttige kontaktinformationer	57

Indledning

Lyngby-Taarbæk Kommune skal være et godt sted at vokse op, og kommunens dagtilbud, skoler, klubber mv. skal være trygge og sikre steder, der bidrager til, at børnene får en tryk opvækst.

Satspuljepartierne vedtog i 2013 overgrebspakken til beskyttelse af børn og unge mod vold og seksuelle overgreb. Derfor skal kommunerne have et beredskab, der kan støtte det forebyggende og opsporende arbejde samt anviser handleveje i behandlingen af sager om overgreb mod børn og unge. Beredskabet skal være udformet skriftligt og skal godkendes af Kommunalbestyrelsen.

I forlængelse af overgrebspakken blev det i 2014 politisk besluttet i Lyngby-Taarbæk Kommune, at skoler og dagtilbud skal udarbejde skriftlige principper og retningslinjer for, hvordan man konkret vil forebygge overgreb mod børn og at disse skal revideres årligt.

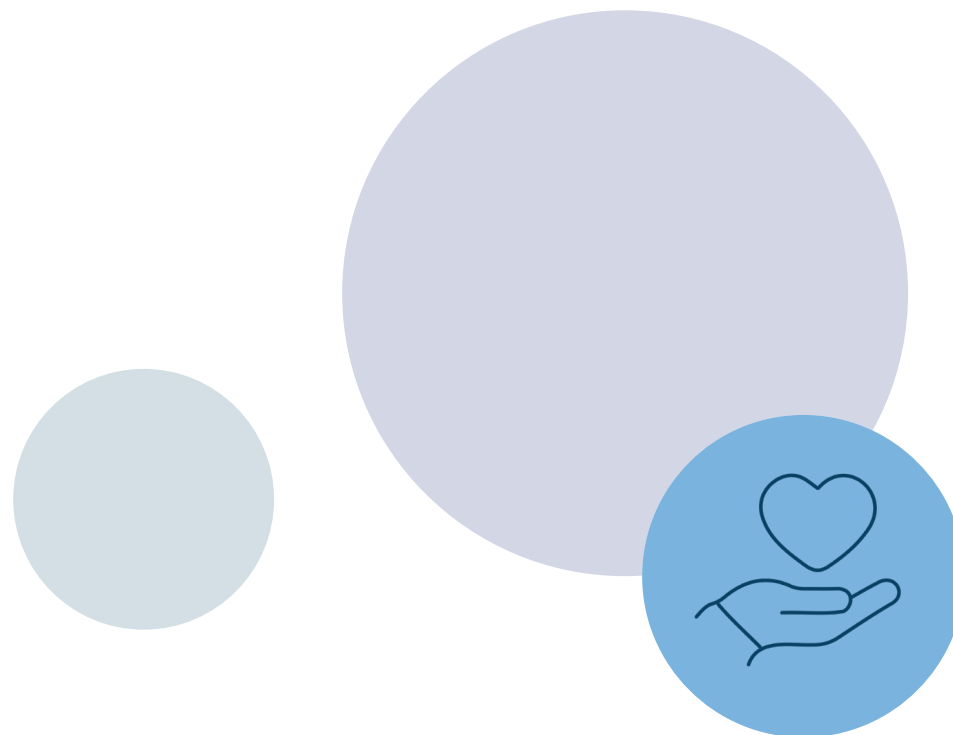
Lyngby-Taarbæk Kommune har i foråret 2024 revideret det kommunale beredskab dels med henblik på at opdatere beredskabet til gældende lov, men også med henblik på at udvide beredskabet til også at indbefatte handleanvisninger ift. forebyggelse og håndtering af sager med digitale krænkelser. Under udarbejdelsen af handleanvisninger ift. digitale krænkelser har Lyngby-Taarbæk kommune været stærkt inspireret af Københavns kommunes SSP-handleplan mod digitale krænkelser.

Kommunen har således udarbejdet det kommunale beredskab som en del af en fælles ramme for, hvordan man ønsker, at alle professionelle, der har med børn og unge at gøre, skal forebygge, opspore og handle, når det omhandler digitale krænkelser, samt vold og overgreb på børn og unge.

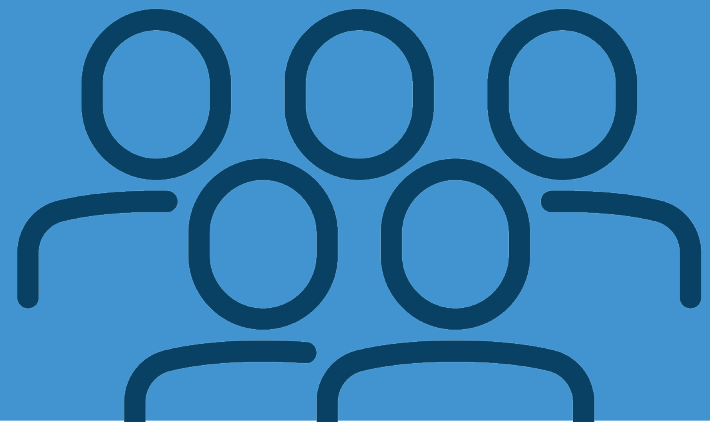
Beredskabet retter sig mod hele Lyngby-Taarbæk Kommune, herunder skoler, kommunale, selvejende samt private dagtilbud, klubber, fritids- og idrætsområdet, plejefamilier og andre steder, hvor medarbejdere beskæftiger sig med børn og unge.

Beredskabet er politisk behandlet i juni 2024 i henhold til Barnets lov § 15, stk. 2. Beredskabet skal revideres minimum hvert fjerde år, så næste planlagte revidering af beredskabet skal senest finde sted i 2028.

Målgruppe og definition af begreber

Målgruppe for det kommunale beredskab

Målgruppe for det kommunale beredskab

Beredskabet henvender sig til alle professionelle i kommunen, der i deres arbejde har kontakt med børn og unge under 18 år. Det gælder både ledere og ansatte i dagpleje, dagtilbud; herunder kommunale, selvejende og private, skoler, skolefritidsordninger, klubber, Sundhedsplejen, Den Kommunale Tandpleje, myndighedsrådgivere, Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, behandlingstilbud til børn og unge og deres familier, døgninstitutioner, socialpædagogiske opholdssteder, plejefamilier og andre, der er i kontakt med børn og unge under 18 år.

For selvejende tilbud gælder det at arbejdsgiveransvaret alene påhviler tilbuddet, da de selvejende tilbud fungerer som selvstændig juridisk enhed med bestyrelse som ledelse. Selvejende tilbud forestår således selvstændigt procedure omkring ansættelser, herunder ansættelsesretlige processer.

Hvordan defineres overgreb og digitale krænkelse i beredskabet?

Seksuelle overgreb

Seksuelle overgreb er en bred betegnelse og omfatter verbale krænkelse, hvor en person over for en anden udtrykker sig med seksuelle undertoner. Seksuelle overgreb omfatter også fysiske krænkelse, hvor berøring indgår, herunder blufærdighedskrænkelser, masturbati-on, oralt, genitalt og analt samleje eller forsøg herpå.

Socialstyrelsen bruger WHO definition af et seksuelt overgreb, som lyder på følgende måde:

"Seksuelle overgreb på børn er inddragelsen af et barn i seksuelle aktiviteter, som barnet ikke forstår, ikke er i stand til at give informeret samtykke til, eller som barnet udviklingsmæssigt ikke er parat til og ikke kan give samtykke til, eller som strider imod love eller sociale tabuer i samfundet. Seksuelle overgreb på børn er en aktivitet mellem et barn og en voksen eller et andet barn, der i kraft af alder eller udviklingstrin er i en position med ansvar, tillid eller magt, og hvor aktiviteten har som formål at tilfredsstille personens egne behov."

Fysisk og psykisk vold

Socialstyrelsen definerer fysisk og psykisk vold i nære relationer på følgende måde.

"Vold er en handling eller trussel der, uanset formålet, er egnet til eller skader en anden persons integritet, eller som skræmmer, smerter eller skader personen – uanset om personen er et barn eller en voksen. Volden kan have samme effekt på andre personer, der overværer eller overhører handlingen. Volden kan både være en bevidst handling eller en handling, der sker i affekt. Handlingen overskrider samfundets love og normer. Uanset typen af vold, der begås mod et barn, så er der tale om en adfærd fra forældrene eller andre omsorgsgivere, som er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet. Enhver form for vold bringer barnets udvikling og sundhed i fare".

Dertil kommer, at revselsesretten blev afskaffet ved lov i 1997, hvorefter det blev ulovligt at slå sine børn. Fysisk og psykisk vold mod børn er ikke tilladt, hvilket fremgår af forældreansvarslovens § 2, stk. 2, hvor der står:

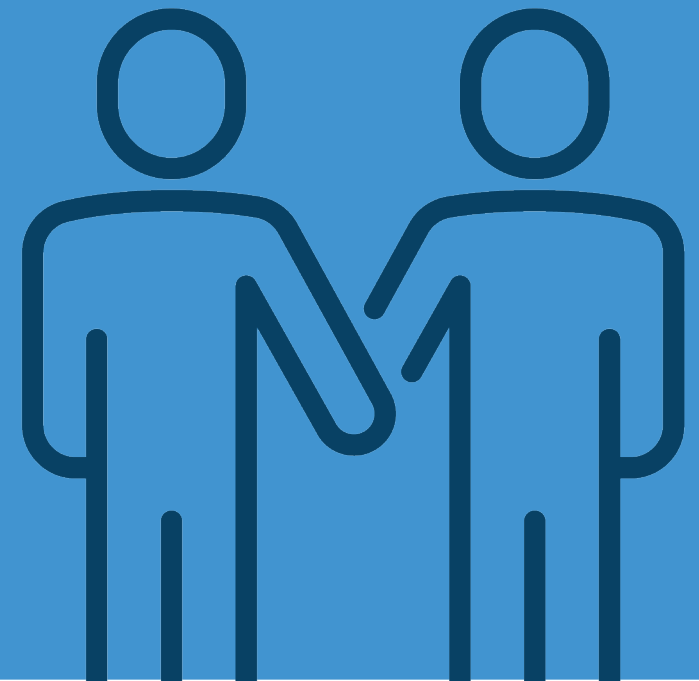
"Barnet har ret til omsorg og tryghed. Det skal behandles med respekt for sin person og må ikke udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende behandling".

Digitale krænkelse

Digitale krænkelse defineres i dette beredskab som et bredt begreb, der spænder over en lang række krænkende handlinger, som børn og unge kan blive udsat for på internettet, sociale medier eller via digitale devices. Digitale krænkelse kan være ulovlige, men behøver ikke at være det. I afsnittet 'Typer af digitale krænkelse' findes en uddybende forklaring på, hvad der kendetegner nogle af de forskellige former for digitale krænkelse, der findes.

Beredskab ved vold og seksuelle overgreb

Beredskab ved vold og seksuelle overgreb

I de følgende afsnit gennemgås beredskabet for forebyggelse og håndtering af sager med vold og overgreb mod børn og unge. Beredskabet indeholder en beskrivelse af forebyggende tiltag, tegn og opmærksomhedspunkter ift. tidlig opsporing, samt en trin-for-trin guide ift. håndtering af sager med vold eller seksuelle overgreb.

Forebyggelse af vold og seksuelle overgreb

Fem grundpiller i forebyggelsesarbejdet

Børn og unge har krav på de bedst mulige vilkår for deres opvækst. De har krav på beskyttelse, udvikling og inddragelse, og de har krav på at blive set og hørt. Disse vilkår er ikke alene forældrenes ansvar, men skal også være tilstede i kommunens dagtilbud, skoler, mv.

Lyngby-Taarbæk Kommune arbejder med fem grundpiller i forebyggelsesarbejdet:

1. Et tydeligt og fælles værdisæt om en åben arbejdskultur.
2. Kompetente og omsorgsfulde medarbejdere.
3. Løbende kompetenceudvikling og vidensopbygning.
4. Lokalt kendskab til handlemuligheder og handleforpligtelser.
5. Omhyggelige ansættelsesprocedurer.

1. Et tydeligt og fælles værdisæt

For at forældre og ansatte i skoler, dagtilbud, mv. skal kunne tale om og reagere på bekymringer, problemer og mistanke, skal der være et godt og åbent arbejdsmiljø.

Det er også vigtigt, at dagtilbuddet/skolen/mv. udadtil signalerer åbenhed, så personale og forældre oplever, at de kan komme frem med tanker og bekymringer.

Derfor skal der være fokus på at skabe plads til åben dialog og løbende revision af praksis på baggrund af feedback internt og eksternt.

Det er lederens ansvar, at:

- Der er et fælles sæt normer og synlige værdier for samværet baseret på, at børn og unge har brug for voksne, der handler i overensstemmelse med barnets tarv.
- Der skabes rum for medarbejdernes faglige refleksioner over, hvordan andre oplever deres samspil med børn og unge i hverdagssituationer.
- Medarbejderne har viden om, hvordan børn og unge viser, at de har været udsat for overgreb.
- Medarbejderne respekterer børnene og de unge og ikke overskrider deres grænser.
- Institutionen har en handleplan for forebyggelsesarbejdet, der er kendt af alle medarbejdere, og som opdateres årligt.

2. Kompetente og omsorgsfulde medarbejdere

Daginstitutioner, skoler, fritidsklubber, mv. udgør en del af den moderne barndom og skal danne ramme om et trygt, omsorgsfuldt og udviklende miljø for børn og unge.

Børn og unge har brug for kompetente voksne, der tager ansvaret for samværet og sikrer, at børn og unge får omsorg.

I relationen skal børn og unge respekteres i forhold til egne oplevelser og fastsættelse af egne grænser. De skal have mulighed for at forholde sig til egne følelser, erfaringer, tanker og give udtryk for dem.

Samtidig er det vigtigt, at alle medarbejdere bidrager til at skabe en kultur, hvor det er muligt at tale om tegn og signaler på overgreb – både med kolleger, ledere, børn og unge. Ved jævnligt at drøfte emnet på arbejdspladsen og åbent forholde sig til risikoen er der større mulighed for, at man handler – og handler rigtigt –, når en mulig sag dukker op.

God faglighed og åbenhed i skolen/dagtilbuddet handler ikke kun om viden og bekymringer om vold og seksuelle overgreb i sig selv, men også om den daglige pædagogiske praksis. I denne sammenhæng er det vigtigt at have fokus på samværsformerne mellem børn og voksne. Opmærksomhed på grænseoverskridende og uhensigtsmæssige samværsformer (verbalt og kropsligt) er centralt i indsatsen for at forebygge og opspore, om der begås overgreb. Opmærksomheden skal sikre, at der bliver grebet ind over for grænseoverskridende adfærd.

Det er også vigtigt at have et godt samarbejde med forældrene, men i sager, hvor det er forældrene, som mistænkes for overgrebene, skal forældrene ikke inddrages (se afsnit om inddragelse af forældrene ved underretning om overgreb).

3. Viden og kompetenceudvikling

Der opbygges hele tiden mere viden om tegn på og konsekvenser af overgreb mod børn. Derfor er det vigtigt, at ledere og medarbejdere løbende kompetenceudvikles i forhold til viden om, hvordan børn og unge viser, at de har været udsat for overgreb samt tilegner sig viden om iagttagelser af børn. Desuden bør alt personale lære at give og modtage feedback og supervision som metode i det kollegiale samarbejde.

4. Lokalt kendskab til handlemuligheder og forpligtelser

Det er vigtigt, at de enkelte daginstitutioner, skoler, fritidsklubber, opholdssteder mv. arbejder målrettet med at forebygge overgreb mod børn. Derfor er det også vigtigt, at alle medarbejdere i de enkelte institutioner er bekendt med nærværende beredskabsplan, og at man lokalt er i stand til at håndtere denne i sin egen praksis.

5. Procedurer ved ansættelse – særligt ift. seksuelle overgreb

Den enkelte institution skal have en omhyggelig ansættelsesprocedure, og ved ansættelse af nye medarbejdere skal der:

- Indhentes udvidet straffeattest samt børneattest/pædofiliattest, inden medarbejderen ansættes.
- Gennemføres grundige samtaler, der bl.a. gennem spørgsmål forsøger at afdække, om ansøgeren kan adskille sine egne behov fra børnenes behov.
- Indhentes referencer fra to tidligere ansættelsesforhold.
- Orienteres om denne beredskabsplan til forebyggelse og håndtering af sager om overgreb samt om underretningspligten som obligatorisk viden.

Tidlig opsporing

Tegn og signaler du skal være opmærksom på

Jo tidligere overgreb opspores, desto bedre kan man behandle barnets traumer og forebygge alvorlige følger senere. Derfor er det vigtigt, at alle medarbejdere, der er i kontakt med børn og unge, får kendskab til, hvilke tegn og signaler barnet kan udvise, når det udsættes for overgreb.

Børn, der er udsat for overgreb, vil næsten altid give udtryk for det – men ofte uden ord. Deres fysiske tilstand og deres adfærd vil afsløre, at de ikke trives. Signalerne er ofte tvetydige og kan skyldes mange forskellige ting, så det kan være meget svært at finde ud af, hvad der egentligt er galt.

Tvivlen i disse sager er et fagligt vilkår – og det er ikke udtryk for manglende faglighed, hvis man er i tvivl om, hvordan et barns signaler skal tolkes. Men man skal altid handle på tvivlen og eksempelvis drøfte den med sin nærmeste leder (Læs mere i afsnittet om underretnings- og afværgepligt, samt handleanvisningerne).

Reaktioner på overgreb

Børn og unge vælger ofte at tie, hvis de har været udsat for overgreb, fordi de forbinder det med skam eller skyld. Derfor skal man være opmærksom på de signaler, børn og unge udsender.

Der er ingen facitliste over sikre tegn eller reaktioner på overgreb. Men som medarbejder er det vigtigt at vurdere antallet, hyppigheden og varigheden af de bekymrende signaler, som barnet sender. Derudover skal man være opmærksom på alle ændringer i et barns eller en børnegruppes normale adfærd.

Signalerne kan være alsidige og mange – og de kan optræde enkeltvis eller i en kombination. Nedenfor er oplistet de typiske adfældsreaktioner ved overgreb.

Du kan også læse mere omkring tegn på seksuelle overgreb og tegn på vold på [Lyngby-Taarbæk Kommunes Samarbejdsguide til fagpersoner](#).

Ændring af adfærd

Har man kendt barnets eller den unges tidligere, normale adfærd, og kan man pludselig se markante ændringer, der bekymrer, så bør man reagere. Barnet kan have svært ved at indgå i forpligtende, følelsesmæssige relationer med andre. Det kan også have mistet sin nysgerrighed og tillid til omgivelserne. Vær dog opmærksom på, at overgreb kan have stået på i årevis - her kan man ikke nødvendigvis se ændringer i adfærden.

Påfaldende aktiv seksuel adfærd

Et barn, der har været udsat for seksuelle overgreb, vil måske vise det ved avancerede seksuelle lege. Andre børn kan sende påfaldende seksuelle signaler til voksne. Disse børn blander kontakt og seksualitet sammen, fordi de ikke kender forskellen.

Påfaldende påklædning og kropsholdning

Barnet eller den unge skjuler sin køns- og pubertetsudvikling fx ved at gå i alt for stort tøj. Det modsatte kan også være tilfældet, at barnet klæder sig ekstremt udfordrende. Der kan også være tale om, at barnet er usigneret, beskidt, ikke vil gå i bad, føler lede ved sin krop, osv.

Påfaldende udtryk gennem tegning eller skrift

Det er ofte svært for et barn at tale et overgreb. Nogle børn udtrykker det i stedet igennem påfaldende tegninger, digte eller lignende.

Modvilje mod at være sammen med en bestemt person

Afhængigt af barnets alder, udviklingstrin og relation til en eventuel krænker vil barnet måske protestere mod at skulle være sammen med eller alene med en bestemt person.

Umotiveret gråd - angstreaktioner - utryghed

Et barn, der er udsat for overgreb, og som føler, det ikke kan tale med andre om det, lever i en følelsesmæssig spænding. Det kan vise sig ved pludselig og tilsyneladende ubegrundet gråd eller angstreaktioner. Det kan også vise sig ved, at barnet pludselig bliver bange for mørke, bange for at være alene, bange for bestemte lyde og lugte.

Søvnløshed - mareridt

Alle børn kan have nætter, hvor de ikke kan sove og/eller har mareridt, men den voksne bør reagere, hvis det bliver et mønster eller optræder samtidig med andre signaler fra denne oversigt.

Psykosomatiske symptomer

Symptomerne kan vise sig som "uforklarlig" mavepine eller hovedpine, men der kan også være tale om ufrivillige/nervøse bevægelser/tics/handlinger.

Apati - opgiveness - meningsløshed - depression

Et barn, der har været udsat for overgreb, kan opleve stor ensomhed, som kan resultere i depressive reaktioner, hvor det lukker af for omverdenen og er ked af det.

Aggressivitet - destruktivitet - hyperaktivitet

Nogle børn vil reagere på overgrebet ved at blive aggressive over for andre børn og voksne og eventuelt have uforklarlige raserianfald. Det kan også resultere i fysiske angreb på andre. Andre børn reagerer med hyperaktivitet, hvor det ustandselig skifter aktivitet i et meget højt, uligevægtigt tempo.

Manglende koncentration

Mange børn kan få problemer med koncentrationen, indlæring og leg.

Selvdestruktiv adfærd

Hos de lidt større børn og unge vil man nogle gange kunne se depressionen føre til selvmordstanker eller anden selvdestruktiv opførsel, hvor den unge fx har et misbrug af rusmidler eller skærer i sig selv, brænder sig selv og lignende.

Regressionerende adfærd

Regression vil sige, at barnet "går tilbage i udvikling" og pludselig får nogle adfærdstræk, det ellers var vokset fra. Barnet kan begynde at tisse i sengen/ bukserne, have afføring i bukserne, tale med (over)barnlig stemme, gå helt i baglås i kendte situationer og lignende.

Manglende selvværdsfølelse - hjælpeløshed - passivitet

Et barn, der har været udsat for overgreb, synes ofte dårligt om sig selv. Selvværdsfølelsen bliver mindre, barnet tror ikke så meget på sig selv og fremstår måske hjælpeløst og passivt.

Spiseforstyrrelser

Kan vise sig ved, at barnet/den unge sulter sig (anoreksi) eller spiser overdrevent og efterfølgende kaster op (bulimi).

Vedholdende tavshed

Hemmeligholdelse og trusler om repressalier, hvis overgrebet afsløres, kan gøre barnet angst. En afsløring kan derfor opleves som mere farlig end selve overgrebene. Det tvinger barnet til tavshed og isolation.

Fysiske tegn på seksuelle overgreb

- Unaturlig rødmen, mærker/irritation/blødning ved kønsorganer, mund eller endetarmsåbning.
- Underlivssmerter og/eller ubehag, når barnet tisser eller har afføring.
- Gentagne (uforklarlige) blærebetændelser
- Blodspor i underbukserne

Fysiske tegn på vold

- Ikke al vold kan ses på et barn. Fysisk vold efterlader oftest synlige mærker, blå mærker på kroppen, på arme eller ben eller måske i ansigtet, men ofte er mærkerne skjult under tøjet.
- Mærker efter slag (med hånd eller redskaber), brandmærker, sår på kroppen og lign. Skader efter rusk, kast eller spark. Mærker efter kvælnings for-

søg (fingermærker eller snørefurer)

- Brud på arme, ben, kraveben eller andre knoglebrud
- Symptomer på "Shaken baby syndrom" og lign.¹

Hvis du er i tvivl om symptomer og tegn på, at et barn eller en ung udsættes for overgreb, kan du altid drøfte sagen med en rådgiver i Center for Social Indsats.

---

¹ 'Shaken baby syndrom' er en kombination af blødninger i hjernen og blødninger i øjenbaggrunden hos børn i spædbarnsalderen opstået i forbindelse med, at barnet gentagende gange bliver rusket således, at hovedet bevæges ukontrolleret frem og tilbage.

Gode råd til samtalen med barnet

Det er vigtigt at tale med barnet

- Sladder og rygter løber i børnegrupperne. Hvis vi ikke taler om det, kan barnet tro, at det er farligt eller forkert at tale om overgrebet.
- Man skal understrege, at børn aldrig har skyld eller ansvar, når voksne gør noget, der er forkert eller ulovligt.
- Man skal anerkende det gode i, at barnet fortæller om overgrebet, og at barnet har sagt fra over for noget, det ikke kunne lide. Det er vigtigt at bekræfte barnets egne grænser og dets ret til at sige fra.
- Man skal fortælle, at det er en lettelse at få det sagt, og at det ikke er at sladre. Man skal skabe en åben og tillidsfuld dialog.

Sæt grænser for indholdet i samtalen

Man skal ikke:

- Beskrive eller udpensle seksuelle overgreb
- Stille lukkede spørgsmål
- Forsøge at tilfredsstille barnets nysgerrighed
- Tale om det dagligt

Brug generelle ord eller sætninger

Udtryk dig i retning af:

- En voksen der - godt kan lide at se på børn uden tøj
- En voksen der - er særlig interesseret i tisse-mænd og tisse-koner
- En voksen der - gør noget som voksne kærestes gør
- En voksen der - siger at børnene skal holde det hemmeligt

Notér hvad du får at vide

Når et barn fortæller om overgreb, så notér:

- Situationen hvor barnet fortalte
- Hvad barnet præcist fortalte
- Hvad dine reaktioner og bemærkninger var

Vis barnet, at du har tillid til, at det taler sandt, og at det kan være vigtige informationer og en hjælp for politiet.

Lad være med at:

- Lege detektiv
- Løbe med sladder
- Indlade dig på terapeutiske samtaler med barnet
- Reagere følelsesmæssigt voldsomt på det, barnet fortæller dig - du risikerer, at barnet føler yderligere skam, skyld eller bekymring
- Behandle barnet anderledes end ellers – det kan få barnet til at føle sig "forkert" eller til at tro, at det har gjort noget galt
- Fortrænge eller ignorere det, du har hørt eller set

Handleguides ift. sager med vold og seksuelle overgreb

Fagpersoner, der dagligt arbejder med børn og unge, kan være de første til at opdage eller få mistanke om, at et barn eller en ung har været udsat for overgreb. Det kan fx ske ved, at et barn betror sig til en fagperson, eller ved, at fagpersonen bliver opmærksom på, at barnet eller den unge udviser tegn eller signaler på mistriksel, der kan betyde, at barnet eller den unge har været udsat for overgreb.

Når der opstår bekymring for, at et barn eller en ung udsættes for vold eller seksuelle overgreb, sætter det gang i en proces, der er belastende for både forældre, børn og medarbejdere. Overgreb mod børn vækker derudover ofte voldsomme følelser af afsky og afmagt hos alle involverede, og sagerne stiller derfor ekstra store krav til en professionel håndtering fra de implicerede fagpersoner. Derfor er det vigtigt, at der er klare retningslinjer for, hvordan sagerne skal håndteres - og at alle ansatte kender retningslinjerne.

De handleguides, der findes på de følgende sider, er en vejledning i, hvordan ledere og medarbejdere handler professionel, når der opstår en sag om overgreb mod børn.

Formålet med disse handleguides er at sikre:

- At alt huskes i de ofte komplekse sager
- Klare anvisninger på handling, kompetence og kommandoveje
- At der sættes ind med den nødvendige hjælp og støtte
- At den sociale sag ikke forsvinder i skyggen af en eventuel politisag

Handleanvisningerne omfatter hele Lyngby-Taarbæk Kommune, herunder kommunale, selvejende og private dagtilbud, skoler, klubber, fritids- og idrætsområdet, Sundhedsplejen, Den Kommunale Tandpleje, myndighedsrådgivere, Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, plejefamilier og andre steder, hvor medarbejdere beskæftiger sig med børn og unge.

Underretningspligt og afværgeligt

Den almindelige underretningspligt

Alle borgere har pligt til at underrette de sociale myndigheder, hvis de får kendskab til:

"...at et barn eller en ung under 18 år fra forældrenes eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer barnets eller den unges sundhed eller udvikling i fare..." jf. Barnets lov § 135.

Den skærpede underretningspligt

Derudover har personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv skærpet underretningspligt i henhold til Barnets lov § 133. Den skærpede underretningspligt betyder, at man skal underrette kommunen, hvis man under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage:

1. at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte.
2. at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte på grund af de kommende forældres forhold.
3. at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten, eller
4. at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for vold eller andre overgreb.

Vær opmærksom på, at underretningspligten er personlig, og at den gælder uanset faglige uenigheder om, hvorvidt der skal underrettes.

Underretningspligten gælder fortsat, selvom der allerede er et samarbejde i gang om barnet.

Den skærpede underretningspligt gælder også privatansatte, der udfører opgaver for det offentlige, ligesom ansatte i børne- og ungehjem og plejefamilier også er omfattet af bestemmelsen.

Inddragelse af forældrene ved underretning om overgreb

Som udgangspunkt bør forældre altid orienteres og inddrages i forhold, som angår deres børns trivsel og udvikling – også når der underrettes til de sociale myndigheder om, at deres barn har brug for støtte.

Dette gælder dog ikke i sager om vold og overgreb, hvis mistanken retter sig mod en eller begge forældre eller andre i et forældrelignende forhold til barnet. Det samme gælder, hvis forældrenes relation til den mistænkte er så nær, at denne viden kan skade barnet eller påvirke efterforskningen.

I disse situationer er det Center for Social Indsats, der - eventuelt i samarbejde med politiet - har til opgave at orientere og inddrage forældrene.

Det er vigtigt, at dette overholdes både af hensyn til sagens efterforskning og af hensyn til barnets beskyttelsesbehov.

Tjekliste for underretning

En skriftlig underretning bør indeholde følgende oplysninger.

- Barnets navn og cpr-nummer.
- Øvrige relevante, faktuelle oplysninger om barnets forhold
- Baggrund for underretningen
- Samarbejdet med forældre
- Barnets egne udsagn, hvis barnet har fortalt om overgreb
- Barnets trivsel, mistrivsel, bekymringsadfærd

Bemærk at en underretning indeholder faktuelle oplysninger om barnet samt faglige vurderinger af barnets trivsel. Tolkninger og holdninger indgår ikke i en underretning.

Afværgepligt

Efter den danske straffelov har man ikke pligt til at anmelde en forbrydelse, der er blevet begået. Men man har pligt til at gøre alt, hvad der står i ens magt for at afværge en alvorlig forbrydelse – herunder at afværge, at en forbrydelse gentager sig. Afværgepligten gælder således også i forhold til incest, andre seksuelle overgreb og vold mod børn.

Afværgepligten gælder også for offentlige myndigheder. For personer ansat uden for de sociale myndigheder kan afværgepligten opfyldes ved at underrette kommunens sociale myndigheder, jf. Barnets lov § 133. For personer ansat inden for de sociale myndigheder kan pligten opfyldes ved at anmode politiet om at undersøge sagen.

Bekymring, mistanke og viden om overgreb

Enhver sag, der involverer mulige overgreb mod et barn eller en ung, kræver handling.

Vær opmærksom på, at hver enkelt sag er forskellig og derfor kræver grundige selvstændige vurderinger og handlinger, der er tilpasset den aktuelle situation.

Forskellige handlemuligheder

Viden om vold og seksuelle overgreb kan inddeles i tre forskellige niveauer:

1. Bekymring
2. Mistanke
3. Konkret viden

På alle tre niveauer skal medarbejderen gå til sin leder og eventuelt hente sparring ved henvendelse til Center for Social Indsats. Ved akut underretning uden for åbningstiden kontaktes Nordsjællands Politi på tlf. 114, som sørger for, at lederen herefter bliver kontaktet af kommunens døgnvagt.

En bekymring

En diffus oplevelse af, at der er noget galt med et barn eller i barnets familie. Her er der ikke tale om, at man har konkret viden om en handling begået af en bestemt person. Her er der heller ikke tale om bestyrket mistanke.

Bekymringen skal altid føre til skærpet observation af barnet/den unge i en periode. Sideløbende skal der også tales med barnets forældre om, hvordan de forstår barnets mistrivsel.

Se afsnittet om 'tidlig opsporing' for en beskrivelse af, hvilke signaler hos barnet man skal være særligt opmærksom på.

Det er ikke sikkert, at observationen og den eventuelle samtale med forældrene fører frem til en afklaring af barnets problematik. Måske er barnets forældre heller ikke enige i, at barnet mistrives. Disse sager bør man som medarbejder drøfte med din leder. Hvis barnets mistrivsel fortsætter eller forværres, bør der indsendes en underretning til Center for Social Indsats. Se afsnittet ovenfor om 'underretningspligt og afværgeligt' for en beskrivelse af, hvordan man udformer underretningen.

Mistanke

Skal forstås som mere end blot en bekymring. Det kan fx handle om en mistanke om, at barnet er eller kan have været udsat for en seksuel grænseoverskridende adfærd eller fysisk eller psykisk voldelig handling fra en voksen eller et andet barn. Mistanken kan opstå på baggrund af en nærmere observation af barnet, barnets egne udsagn om hændelser, der har fundet sted, udsagn fra andre, fx andre børn, eller oplysninger fremkommet på anden måde.

Konkret viden

Handler om de situationer, hvor et barn har været udsat for en handling i form af overgreb begået af en eller flere personer. Denne viden kan komme i form af udsagn fra barnet selv, udsagn fra vidner eller tilståelse fra krænkeren.

Det er forholdsvis sjældent, at man i starten af et forløb om overgreb har konkret viden om, at dette har fundet sted. De fleste sager starter med en mistanke, og det er derfor dette niveau, der bliver beskrevet mest udførligt i de følgende handleguides.

Handleguide ved overgreb begået af forældre eller stedforældre

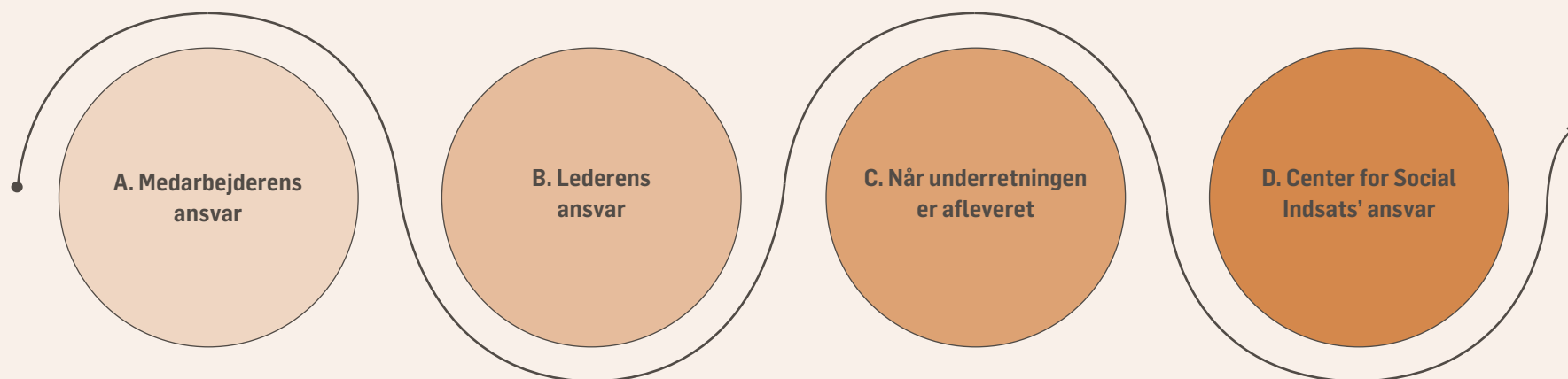
Viden om overgreb begået af forældre eller stedforældre

Ved viden om overgreb begået af en eller begge forældre skal du omgående orientere din leder. Lederen skal herefter uden forudgående orientering af forældrene foretage en akut underretning til Center for Social Indsats.

Hvis du ikke kan få fat i din leder, eller hvis din leder ikke vil foretage underretningen, er du forpligtet til selv at gøre det, jf. den skærpede underretningspligt efter Barnets lov § 133.

Hvis underretningen foretages telefonisk eller mundtligt, skal der samme dag også indsendes en skriftlig underretning, hvor det beskrives, hvad man er blevet bekendt med, og hvor man har sin viden fra.

Herefter vil Center for Social Indsats tage de videre skridt, herunder politianmeldelse og inddragelse af Børnehus Hovedstaden. Hvis forholdene fører til en politimæssig efterforskning, vil forældrene først blive orienteret, når der foreligger en plan for det videre forløb.

Mistanke om overgreb begået af forældre eller stedforældre

A. Medarbejderens ansvar

- Tal ikke med forældrene eller stedforældrene om mistanken
- Drøft og afklar eventuelt din mistanke med en kollega, som også kender barnet
- Gå til din nærmeste leder og orienter om mistanken
- Skriv ned, hvilke tegn, signaler eller hændelser der ligger til grund for mistanken. Undgå at tolke på beskrivelserne
- Hvis mistanken rejses af en pårørende eller andre, skriv da vedkommendes beskrivelse ned. Undgå også her at tolke på beskrivelserne
- Lyt til barnet og spørg åbent og nysgerrigt ind uden at lægge barnet ord i munden. Undgå at udspørge eller afhøre barnet
- Vis omsorg for barnet, som normalt ikke må modtage krisehjælp, før en eventuel (video)afhøring er afsluttet
- Tal ikke om din mistanke med nogen, der ikke er involveret i sagen
- Vær opmærksom på den personlige underretningspligt

B. Lederens ansvar

- Tal ikke med forældrene eller stedforældrene om mistanken
- Vurder oplysningerne fra medarbejderen - herunder om karakteren af oplysningerne giver anledning til at underrette Center for Social Indsats
- Som leder er du ansvarlig for behandling af mistanken. Du skal altid samme dag, som du får kendskab til overgrebet, kontakte Center for Social Indsats på telefonnummer: **45 97 33 36** for at få råd og vejledning i forhold til, om der skal foretages en underretning.
- Støt dine medarbejdere, mens udredningsprocessen foregår i Center for Social Indsats
- Tal ikke om din mistanke med nogen, som ikke er involveret i sagen
- Orientér din nærmeste leder om situationen

C. Når underretningen er afleveret

- Senest seks arbejdsdage efter underretningen er afleveret, vil man få tilsendt en skriftlig kvittering for modtagelsen
- Som underretter er man sædvanligvis ikke part i sagen i juridisk forstand. Man vil som fagperson få at vide, om underretningen har medført iværksættelse af en undersøgelse eller af foranstaltninger overfor barnet, med mindre særlige forhold gør sig gældende
- Hvis man undervejs i processen oplever, at barnets situation forværres, skal der fremsendes en ny underretning til Center for Social Indsats
- Fasthold en normal hverdag for barnet – tryghed og forudsigelighed er vigtigt i en utryk og kaotisk situation
- Vær til rådighed for barnet ved at lytte og give omsorg

D. Center for Social Indsats' ansvar

- At vurdere alle underretninger inden for 24 timer (uden for normal åbningstid håndteres underretninger af døgnvagten)
- At foretage en vurdering af barnets beskyttelsesbehov
- At beslutte, om der skal foretages politianmeldelse
- At deltage i videoafhøring og eventuelt retsmedicinsk undersøgelse af barnet
- At inddrage Børnehus Hovedstaden i relevant omfang med henblik på at sikre en samlet, koordineret og skånsom tværfaglig indsats over for barnet
- At vurdere, om der skal iværksættes en børnefaglig undersøgelse efter Barnets lov § 20
- At sikre eventuel krisehjælp til barnet eller anden støtte, inden § 20-undersøgelsen er færdigbehandlet
- At holde barnet orienteret om, hvad der videre skal ske
- At sikre, at barnet har en tryghedsperson i hele forløbet (det kan fx være en pædagog eller skolelærer, som barnet er tryk ved)

Henveler fra pressen

Alle eventuelle henveler fra pressen håndteres af centerchefen for Center for Social Indsats.

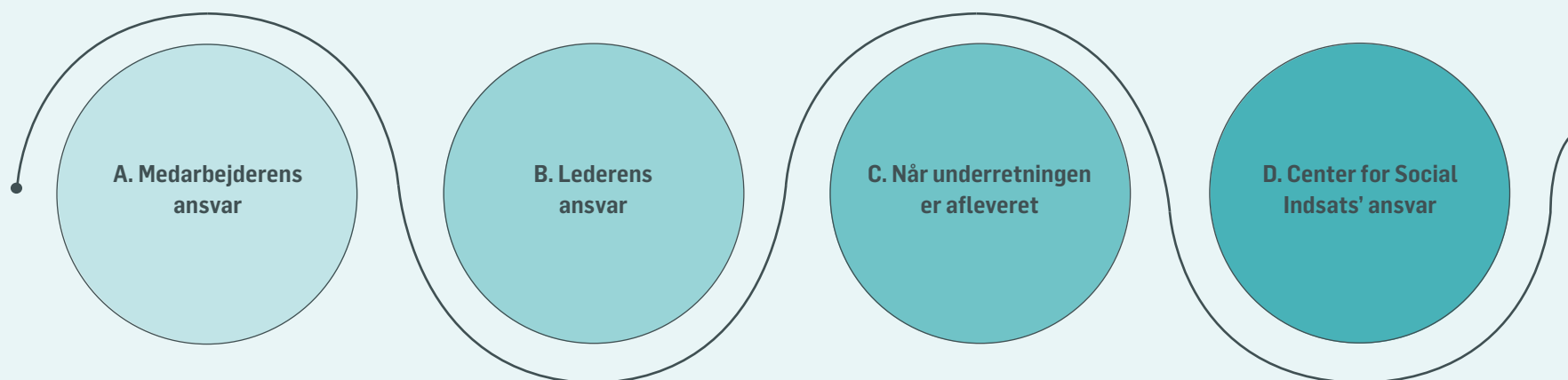
Handleguide ved overgreb begået af andre voksne eller ukendte personer

Viden om overgreb begået af andre voksne eller ukendte personer

I de situationer, hvor en medarbejder får viden om overgreb begået mod et barn af en person fra familiens netværk eller en ukendt, skal medarbejderen straks gå til sin nærmeste leder om denne viden. Lederen skal umiddelbart herefter orientere forældrene.

Hvis forældrens relation til den pågældende person er så nær, at denne viden kan skade barnet eller påvirke efterforskningen, skal lederen kontakte Center for Social Indsats for at afklare, hvornår, hvordan og af hvem forældrene skal orienteres.

Lederen skal efterfølgende og samme dag sende en skriftlig underretning til centret, som beskriver, hvad man er blevet bekendt med, og hvor man har fået denne viden fra. Centret vil tage sig af de videre skridt, herunder politianmeldelse og inddragelse af Børnehus Hovedstaden.

Mistanke mod andre voksne eller ukendte personer

A. Medarbejderens ansvar

- Drøft og afklar eventuelt din mistanke med en kollega, som også kender barnet
- Gå til din nærmeste leder og orienter om mistanken
- Skriv ned, hvilke tegn, signaler eller hændelser der ligger til grund for mistanken. Undgå at tolke på beskrivelserne
- Hvis mistanken rejses af en pårørende eller andre, skriv da vedkommendes beskrivelse ned. Undgå også her at tolke på beskrivelserne
- Lyt til barnet og spørg åbent og nysgerrigt ind uden at lægge barnet ord i munden. Undgå at udspørge eller afhøre barnet
- Vis omsorg for barnet, som normalt ikke må modtage krisehjælp, før en eventuel (video)afhøring er afsluttet
- Tal ikke om din mistanke med nogen, der ikke er involveret i sagen
- Vær opmærksom på den personlige underretningspligt

B. Lederens ansvar

- Vurder oplysningerne fra medarbejderen – herunder om karakteren af oplysningerne giver anledning til at underrette Center for Social Indsats
- Som leder er du ansvarlig for behandling af mistanken. Du skal altid samme dag, som du får kendskab til overgrebet, kontakte Center for Social Indsats på telefonnummer: **45 97 33 36** for at få råd og vejledning i forhold til, om der skal foretages en underretning.
- Forældrene skal som udgangspunkt orienteres, inden der fremsendes underretning, men overvej sammen med Center for Social Indsats, hvornår og hvordan forældrene orienteres og inddrages
- Støt dine medarbejdere, mens udredningsprocessen foregår i Center for Social Indsats
- Tal ikke om din mistanke med nogen, som ikke er involveret i sagen
- Orientér din nærmeste leder om situationen

C. Når underretningen er afleveret

- Senest seks arbejdsdage efter underretningen er afleveret, får man tilsendt en skriftlig kvittering for modtagelsen
- Som underretter er man sædvanligvis ikke part i sagen i juridisk forstand. Medmindre særlige forhold gør sig gældende, vil man som fagperson, der har benyttet den skærpede underretningspligt, få at vide, om underretningen har medført iværksættelse af en undersøgelse eller af foranstaltninger over for barnet
- Hvis man undervejs i processen oplever, at barnets situation forværres, skal der fremsendes en ny underretning til Center for Social Indsats
- Fasthold en normal hverdag for barnet - tryghed og forudsigelighed er vigtigt i en utryk og kaotisk situation
- Vær til rådighed for barnet ved at lytte og give omsorg

D. Center for Social Indsats' ansvar

- At vurdere alle underretninger inden for 24 timer (uden for normal åbningstid håndteres underretninger af døgnvagten)
- At foretage en vurdering af barnets beskyttelsesbehov
- At beslutte, om der skal foretages politianmeldelse
- At deltage i videoafhøring og eventuel retsmedicinsk undersøgelse af barnet
- At inddrage Børnehus Hovedstaden henblik på at sikre en samlet, koordineret og skånsom tværfaglig indsats over for barnet
- At vurdere, om der skal iværksættes en børnefaglig undersøgelse efter Barnets lov § 20
- At sikre eventuel krisehjælp til barnet eller anden støtte, inden § 20-undersøgelsen er færdigbehandlet
- At holde barnet orienteret om, hvad der videre skal ske

Henvendelser fra pressen

Alle eventuelle henvendelser fra pressen håndteres af centerchefen for Center for Social Indsats.

Handleguide ved overgreb begået af et barn under 15 år

Viden om overgreb begået af et barn under 15 år

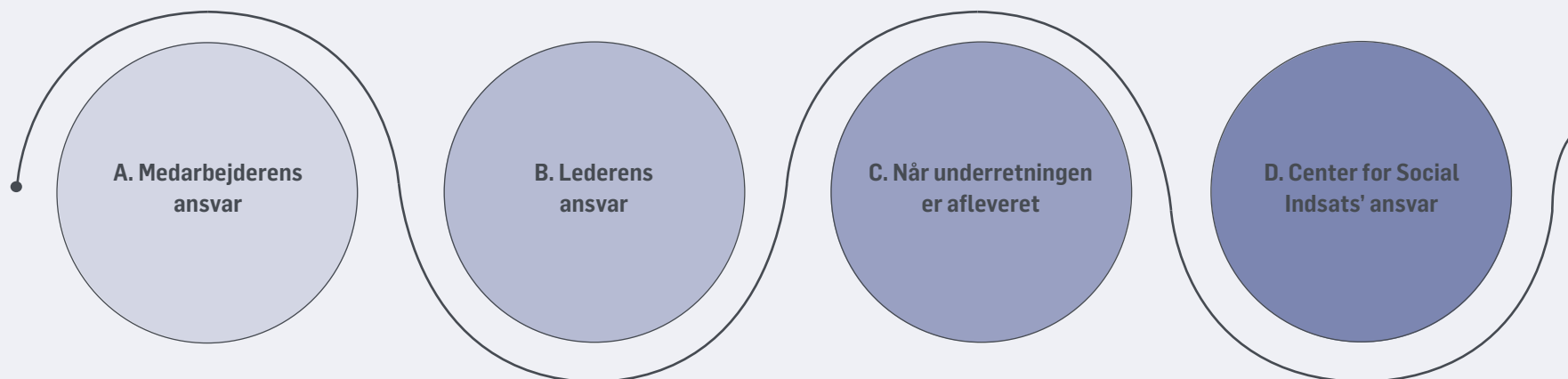
Børn kan også begå overgreb og udsætte et andet barn for grænseoverskridende adfærd i form af et egentligt voldeligt eller seksuelt overgreb.

Overgreb begået af børn under 15 år er ikke strafbare, fordi krænkeren er under den kriminelle lavalder. Man bør være opmærksom på, at de kan have samme karakter og konsekvenser for det barn, der udsættes for overgrebene. Derfor bør der handles alvorligt på disse hændelser.

Ved mistanke eller viden om, at et barn har begået voldelige eller seksuelle overgreb på et andet barn, skal der samme dag sendes en skriftlig underretning til Center for Social Indsats. Centret vil tage sig af de videre skridt, herunder at rette henvendelse til politiet og inddragelse af Børnehus Hovedstaden.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at det barn, der har begået overgrebet, også kan være et barn med behov for særlig støtte.

Det kan være svært at skelne mellem eksperimenterende leg og overgreb, når der er tale om handlinger mellem to børn.

Mistanke eller viden om overgreb begået af et barn under 15 år

A. Medarbejderens ansvar

- Har du selv overrasket børnene i situationen, spørg dem da på en neutral måde om, hvad det er, de laver/leger, og hvor de eventuelt har set eller kender denne leg fra? Lyt til børnene og undgå at "afhøre" dem
- Drøft og afklar eventuelt din mistanke med en kollega, som også kender børnene
- Gå til din nærmeste leder og orienter om mistanken
- Skriv ned, hvilke tegn, signaler eller hændelser der ligger til grund for mistanken. Undgå at tolke på beskrivelserne
- Hvis mistanken rejses af en pårørende eller andre, skriv da vedkommendes beskrivelse ned. Undgå også her at tolke på beskrivelserne
- Vis i den efterfølgende periode interesse og omsorg for begge børn
- Tal ikke om din mistanke med nogen, der ikke er involveret i sagen
- Vær opmærksom på den personlige underretningspligt

Følgende kan indgå i vurderingen:

- Modenhed og aldersforskel mellem børnene
- Er der tale om gensidig nysgerrighed og fælles eksperimenteren
  - Er aktiviteten nogenlunde alderssvarende?
  - Er der brugt magt og trusler?
    - Virker et af børnene kuert?
    - Er der ritualistiske eller sadistiske/voldelige elementer i børnenes samvær?

B. Lederens ansvar

- Vurder oplysningerne fra medarbejderen, herunder om oplysningerne tyder mere på en eksperimenterende leg end på en overgrebssituation
- Hvis du er i tvivl om ovenstående, kan du kontakte en rådgiver fra Center for Social Indsats
- Hvis det er afklaret, at det drejer sig om en voldelig eller seksuel handling, skal du, eventuelt sammen med medarbejderen, allerede samme dag indkalde og/eller orientere begge børns forældre om hændelsen
- Ved samtalen med forældre skal du orientere om, at der samme dag skal indsendes en underretning til Center for Social Indsats, så begge børn kan få den relevante hjælp og støtte
- Støt din medarbejder, mens udredningsprocessen foregår i Center for Social Indsats
- Orientér din nærmeste leder om situationen

C. Når underretningen er afleveret

- Senest seks arbejdsdage efter underretningen er afleveret, vil man få til sendt en skriftlig kvittering for modtagelsen
- Som underretter er man sædvanligvis ikke part i sagen i juridisk forstand. Man vil som fagperson få at vide, om underretningen har ført til iværksættelse af en undersøgelse eller af foranstaltninger overfor barnet, med mindre særlige forhold gør sig gældende
- Hvis man undervejs i processen oplever, at barnets/børnenes situation forværres, skal der fremsendes en ny underretning til Center for Social Indsats
- Fasthold en normal hverdag for barnet – tryghed og forudsigelighed er vigtigt i en utryk og kaotisk situation
- Vær til rådighed for børnene ved at lytte og give omsorg

D. Center for Social Indsats' ansvar

- At vurdere alle underretninger inden for 24 timer (uden for normal åbningstid håndteres underretninger af døgnvagten)
- At foretage en vurdering af barnets beskyttelsesbehov
- Inddrage Børnehus Hovedstaden
- At vurdere, om der skal iværksættes en børnefaglig undersøgelse efter Barnets lov § 20 i forhold til et eller begge børn
- At sikre eventuel krisehjælp til det krænkede barn eller anden støtte, inden § 20-undersøgelsen er færdiggjort
- At holde barnet/børnene orienteret om, hvad der videre skal ske

Information til øvrige medarbejdere

- Lederen vurderer om og hvem, der skal orienteres om sagen
- Medarbejderne skal gøres opmærksom på deres tavshedspligt

Henvendelser fra pressen

Alle eventuelle henvendelser fra pressen håndteres af centerchefen for Center for Social Indsats.

Handleguide ved overgreb begået af en ansat

Nedsættelse af koordinationsgruppe i sager med konkret viden eller mistanke mod en ansat

Til koordinering og behandling af sager i forbindelse med mistanke om eller konstateret vold eller seksuelle overgreb begået af en ansat, er der nedsat en koordinationsgruppe bestående af:

- Dagtilbudschefen i Center for Uddannelse og Pædagogik (hvis sagen omhandler ansat på dagtilbudsområdet)
- Skolechefen for Center for Uddannelse og Pædagogik (hvis sagen omhandler en ansat på skole, skolefritidsordning eller klub)
- Leder af Indgangen i Børn og Familie i Center for Social Indsats
- Chef for Pædagogisk Psykologisk Rådgivning i Center for Uddannelse og Pædagogik
- Personalejuridisk chef i Center for Politik og Organisation
- Leder af den pågældende institution

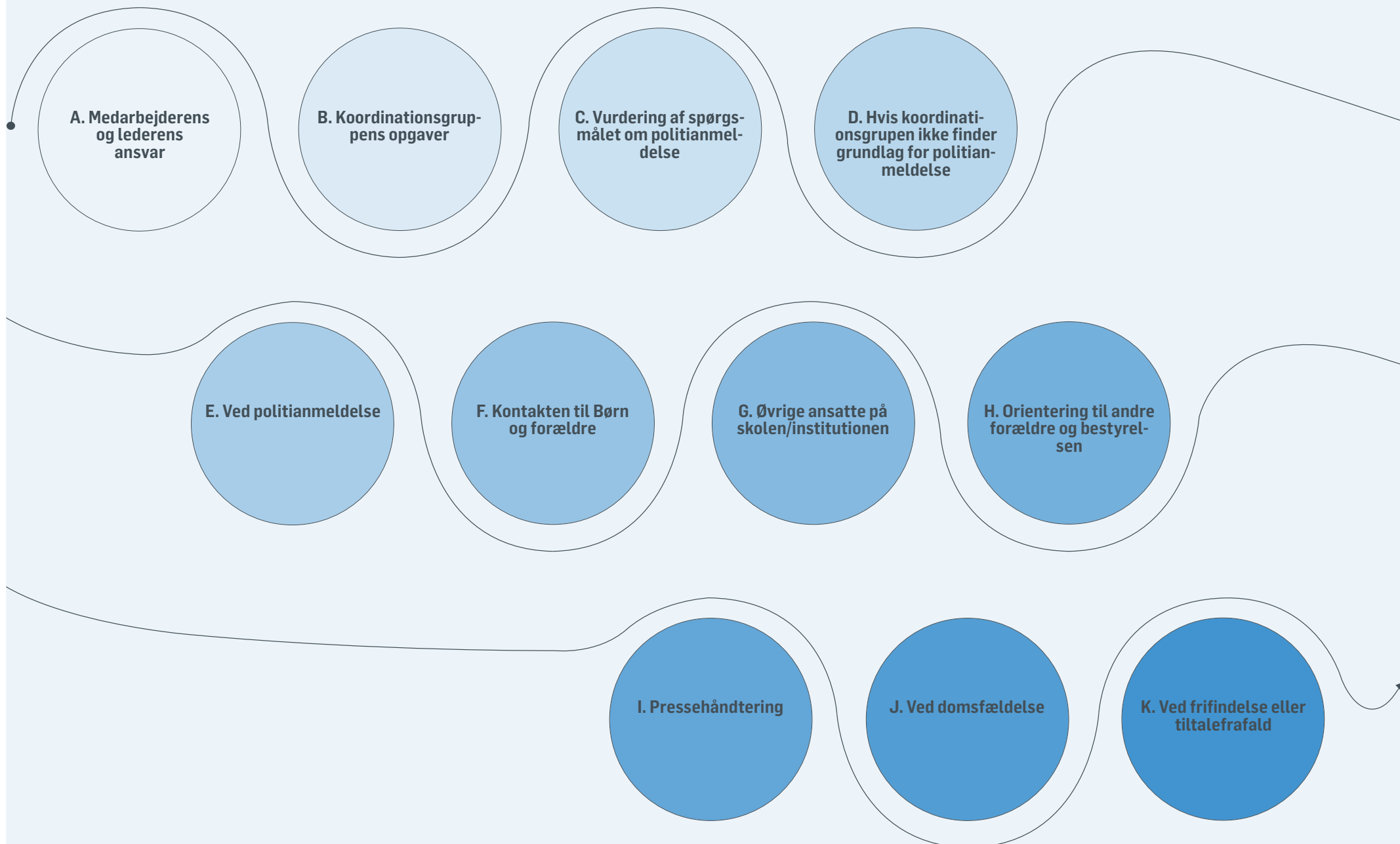
Dagtilbudschef/Skolechef i Center for Uddannelse og Pædagogik er ansvarlig for koordinationsgruppen.

Viden om overgreb begået af en ansat

Ved viden om overgreb begået af en ansat kontakter institutionslederen straks dagtilbudschefen eller skolechefen for Center for Uddannelse og Pædagogik, der foretager en politianmeldelse og samme dag sender en skriftlig underretning til Center for Social Indsats.

Center for Social Indsats er ansvarlig for at inddrage Børnehuset.

Efterfølgende overdrages ansvaret for det videre sagsforløb til koordinationsgruppen. Handleanvisningerne i det videre sagsforløb er de samme som iværksættes ved mistanke mod en ansat (jf. efterfølgende beskrivelse).

Mistanke om overgreb begået af en ansat

A. Medarbejderens og lederens opgaver

- Medarbejderen har ansvar for at kontakte nærmeste leder og orientere om mistanken. Hvis mistanken er rettet mod nærmeste leder, skal medarbejderen henvende sig direkte til dagtilbudschefen eller skolechefen i Center for Uddannelse og Pædagogik.
- Lederen har ansvar for at kontakte dagtilbudschefen eller skolechefen i Center for Uddannelse og Pædagogik eller et andet medlem af koordinationsgruppen, hvis førnævnte ikke er mulige at træffe.
- Efter henvendelsen til koordinationsgruppen skal lederen afvente koordinationsgruppens tilbagemelding og skal umiddelbart ikke foretage sig yderligere.

B. Koordinationsgruppens opgaver

- Alle medlemmer af koordinationsgruppen skal give henvendelsen højeste prioritet.
- Det medlem som modtager henvendelsen har ansvaret for at indkalde de øvrige medlemmer af koordinationsgruppen.
- Koordinationsgruppen mødes **straks samme dag** og gennemfører mødet, selvom flere af medlemmerne er forhindret i at deltage
- Dagtilbudschefen eller skolechefen for Center for Uddannelse og Pædagogik orienterer referencedirektøren ved behov

C. Vurdering af spørgsmålet om politianmeldelse

- Koordinationsgruppen vurderer om sagen skal politianmeldes.
- Det er muligt for koordinationsgruppen at søge anonym vejledning hos politiet.

D. Hvis koordinationsgruppen ikke finder grundlag for politianmeldelse

- Hvis der ikke findes grundlag for en politianmeldelse, har koordinationsgruppen ansvaret for at informere relevante parter.
- Den ansattes nærmeste leder vejleder om hjælp og støtte gennem arbejdsplads, fagforening m.v. Der skal desuden underrettes om retten til en bisidder. Lederen skal orientere om muligheder for krisehjælp.
- Den nærmeste leder kan rekvirere hjælp hos koordinationsgruppen.

E. Ved politianmeldelse

- Koordinationsgruppen har ansvaret for at kontakte politiet
- Dagtilbudschefen eller skolechefen for Center for Uddannelse og Pædagogik orienterer referencedirektøren om politianmeldelse.
- Koordinationsgruppen rådfører sig med politiet, nærmeste leder og Center for Politik og Organisation om, hvornår og hvordan den ansatte skal orienteres.
- Efter nærmere drøftelse og aftale med Center for Politik og Organisation kontakter dagtilbudschefen eller skolechefen for Center for Uddannelse og Pædagogik den ansatte vedrørende mulige personalemæssige konsekvenser, så længe mistanken opretholdes.
- Fritagelse fra tjeneste sker som udgangspunkt på et møde mellem nærmeste leder, dagtilbudschefen eller skolechefen for Center for Uddannelse og Pædagogik og den ansatte. Den faglige organisation skal inddrages, hvis det er et ønske fra den ansattes side. Dagtilbudschefen eller skolechefen for Center for Uddannelse og Pædagogik indkalder til mødet.
- Center for Social Indsats vejleder familien til barnet om mulighederne for hjælp og støtte.
- Center for Social Indsats har kontakt til politiet under politisagens behandling.
- I tilfælde af sigtelse, tiltale, tiltalefrafald, dom m.v. giver koordinationsgruppen besked til relevante parter i sagen

F. Kontakten til barn og forældre

- Center for Social Indsats har ansvaret for rådgivning og støtte til barn og forældre under hele forløbet.

G. Øvrige ansatte på skolen/institutionen

- Koordinationsgruppen vurderer i et samarbejde med politiet, om det i den konkrete sag er relevant og hensigtsmæssigt at orientere det øvrige personale.
- Orienteringen må tidligst ske, efter den ansatte er orienteret om politianmeldelsen.
- Nærmeste leder skal orientere personalet om støttemuligheder hos institutionen og hos Center for Uddannelse og Pædagogik.
- Ved orienteringer til tredje part skal man være opmærksom på sin tavshedspligt.

H. Orientering til andre forældre og bestyrelsen

- Koordinationsgruppen vurderer i den enkelte sag i samarbejde med institutionslederen og eventuelt med politiet, om og hvordan det er relevant at orientere andre forældre og bestyrelsen.
- Det skal ligeledes overvejes, om det er relevant at orientere tidligere forældre og andre relevante berørte.
- Ved orientering til tredje part skal man være opmærksom på sin tavshedspligt.

J. Ved domfældelse

- Ved domfældelse tager dagtilbudschefen eller skolechefen for Center for Uddannelse og Pædagogik sammen med Center for Politik og Organisation kontakt til institutionslederen for at drøfte den ansattes arbejds- og ansættelsesforhold.
- Dagtilbudschefen eller skolechefen for Center for Uddannelse og Pædagogik og institutionslederen vurderer, på hvilken måde forældre, personale, bestyrelse, eventuelt administrationselskab i private dagtilbud og den øvrige forældrekræds skal orienteres.

I. Pressehåndtering

- Alle henvendelser fra pressen i sådanne sager håndteres af centerchefen for Center for Uddannelse og Pædagogik

K. Ved frifindelse eller tiltalefrafald

- Hvis den ansatte frifindes, eller sagen frafalder, skal dagtilbudschefen eller skolechefen for Center for Uddannelse og Pædagogik drøfte det videre forløb med Center for Politik og Organisation, før der afholdes møde med leder og den ansatte om eventuel genoptagelse af arbejdet
- Dagtilbudschefen eller skolechefen for Center for Uddannelse og Pædagogik og institutionslederen vurderer, på hvilken måde forældre, personale, bestyrelse og øvrige forældrekræds skal orienteres

Opsummering af handleguides ift. vold og seksuelle overgreb

Hvad gør du som ansat, hvis du får mistanke om et overgreb?

Når en kommunalt ansat er mistænkt	Når mistanken retter sig mod en eller begge forældre	Når andre personer er mistænkt	Når børn begår overgreb (i beskrivelsen forudsættes at begge børn går i samme dagtilbud/skole)
<p>Tal ikke med andre end lederen om din mistanke</p>	<p>Hvis mistanke eller viden retter sig mod en eller begge forældre, så må du ikke drøfte sagen med forældrene</p>		
<p>Informationspligt. Du har pligt til at tale med din leder om mistanken. Lederen overtager styringen af sagen</p>	<p>Underretningspligt. Giv en mundtlig orientering til din leder og aftal, hvem der gør hvad. Aftal ligeledes nærmere om fremsendelse af den skriftlige underretning. Underretningspligten må ikke tilsidettes, selvom der allerede er et samarbejde i gang omkring et barn. Ved uenighed, eller hvis lederen ikke er tilstede, kontakt da Center for Social Indsats for nærmere aftale.</p>	<p>Underretningspligt. Giv en mundtlig orientering til din leder og aftal, hvem der gør hvad. Aftal ligeledes nærmere om fremsendelse af den skriftlige underretning. Underretningspligten må ikke tilsidettes, selvom der allerede er et samarbejde i gang omkring et barn. Ved uenighed, eller hvis lederen ikke er tilstede, kontakt da Center for Social Indsats for nærmere aftale.</p>	<p>Underretningspligt. Giv en mundtlig orientering til din leder og aftal, hvem der gør hvad. Aftal ligeledes nærmere om fremsendelse af den skriftlige underretning. Underretningspligten må ikke tilsidettes, selvom der allerede er et samarbejde i gang omkring et barn. Ved uenighed, eller hvis lederen ikke er tilstede, kontakt da Center for Social Indsats for nærmere aftale.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Hold fokus på barnet/børnene. • Vær til rådighed. • Har barnet lidt psykisk eller fysisk overlast? • Tjek med lederen angående vigtige obs-punkter 	<ul style="list-style-type: none"> • Hold fokus på barnet/børnene. • Vær til rådighed. • Har barnet lidt psykisk eller fysisk overlast? • Tjek med lederen angående vigtige obs-punkter 	<ul style="list-style-type: none"> • Hold fokus på barnet/børnene. • Vær til rådighed. • Har barnet lidt psykisk eller fysisk overlast? • Tjek med lederen angående vigtige obs-punkter 	<ul style="list-style-type: none"> • Hold fokus på barnet/børnene. • Vær til rådighed. • Har barnet lidt psykisk eller fysisk overlast? • Tjek med lederen angående vigtige obs-punkter

Hvad gør du som leder, hvis du får mistanke om et overgreb?

Når en kommunalt ansat er mistænkt	Når mistanken retter sig mod en eller begge forældre	Når andre personer er mistænkt	Når børn begår overgreb (i beskrivelsen forudsættes at begge børn går i samme dagtilbud/skole)
<p>Tag dig tid til at tænke og vurdere tyngden af den viden, du har fået.</p>	<p>Tag dig tid til at tænke og vurdere tyngden af den viden, du har fået. Drøft evt. den konkrete sag med forvaltningen eller lederkollega. Bemærk at der skal tages et notat om forløbet.</p>	<p>Tag dig tid til at tænke og vurdere tyngden af den viden, du har fået. Drøft evt. den konkrete sag med forvaltningen eller lederkollega. Bemærk at der skal tages et notat om forløbet.</p>	<p>Tag dig tid til at tænke og vurdere tyngden af den viden, du har fået. Drøft evt. den konkrete sag med forvaltningen eller lederkollega. Bemærk at der skal tages et notat om forløbet.</p>
<p>Husk barnet</p>	<p>Husk barnet</p>	<p>Husk barnet</p>	<p>Husk barnet</p>
<p>Drøft sagen med din chef og kontakt Koordinationsgruppen (gennem dagtilbudschef eller skolechef) Koordinationsgruppen aftaler hvem der orienterer den, der er mistænkt for at have krænket et/flere børn, barnets/børnenes forældre, det øvrige personale, hele forældrekrædsen samt pressen</p>	<p>Hvis mistanke eller viden retter sig mod en eller begge forældre, så må du ikke drøfte sagen med forældrene</p>		
	<p>Underretningspligt. Hvis du har mistanke eller når du har modtaget en orientering fra din ansatte aftales hvem der gør hvad. Aftal ligeledes nærmere om fremsendelsen af den skriftlige underretning. Underretningspligten må ikke tilsidesættes, selvom der allerede er et samarbejde i gang omkring et barn.</p>	<p>Underretningspligt. Hvis du har mistanke eller når du har modtaget en orientering fra din ansatte aftales hvem der gør hvad. Aftal ligeledes nærmere om fremsendelsen af den skriftlige underretning. Underretningspligten må ikke tilsidesættes, selvom der allerede er et samarbejde i gang omkring et barn.</p>	<p>Underretningspligt. Hvis du har mistanke eller når du har modtaget en orientering fra din ansatte aftales hvem der gør hvad. Aftal ligeledes nærmere om fremsendelsen af den skriftlige underretning. Underretningspligten må ikke tilsidesættes, selvom der allerede er et samarbejde i gang omkring et barn.</p>

<p>Når en kommunalt ansat er mistænkt (fortsat)</p>	<p>Når mistanken retter sig mod en eller begge forældre (fortsat)</p>	<p>Når andre personer er mistænkt (fortsat)</p>	<p>Når børn begår overgreb (i beskrivelsen forudsættes at begge børn går i samme dagtilbud/skole) (fortsat)</p>
<p>Tag dig tid til at tænke og vurdere tyngden af den viden, du har fået.</p>	<p>Selvom du ikke er enig med den ansatte, har vedkommende stadig en underretningspligt.</p> <p>Bemærk at reglerne om tavshedspligt må vige for reglerne for underretningspligt.</p>	<p>Selvom du ikke er enig med den ansatte, har vedkommende stadig en underretningspligt.</p> <p>Bemærk at reglerne om tavshedspligt må vige for reglerne for underretningspligt.</p>	<p>Selvom du ikke er enig med den ansatte, har vedkommende stadig en underretningspligt.</p> <p>Bemærk at reglerne om tavshedspligt må vige for reglerne for underretningspligt.</p>
	<p>Orientering til forvaltningen</p> <p>Hvis du har brug for yderligere råd/vejledning kan du kontakte din afdeling eller Center for Social Indsats</p>	<p>Orientering til forvaltningen</p> <p>Hvis du har brug for yderligere råd/vejledning kan du kontakte din afdeling eller Center for Social Indsats</p>	<p>Orientering til forvaltningen</p> <p>Hvis du har brug for yderligere råd/vejledning kan du kontakte din afdeling eller Center for Social Indsats</p>
<p>Ud fra et i forvejen planlagt beredskab/tjekliste tages hånd om de personer, der spiller en rolle i sagens gang i tilbuddet – børn, personale og forældre</p>	<p>Orientering af tilbuddets ansatte og de øvrige forældre</p> <p>Håndtering af sagen internt i tilbuddet/skolen</p>	<p>Orientering af tilbuddets ansatte og de øvrige forældre</p> <p>Håndtering af sagen internt i tilbuddet/skolen</p>	<p>Orientering af tilbuddets ansatte og de øvrige forældre</p> <p>Håndtering af sagen internt i tilbuddet/skolen</p>
	<p>Pressehåndtering – hvem udtaler sig?</p>	<p>Pressehåndtering – hvem udtaler sig?</p>	<p>Pressehåndtering – hvem udtaler sig?</p>

Opsummering af handlevejledning

Figuren viser en oversigt over, hvad man som medarbejder på/leder af et dagtilbud/en skole skal gøre, hvis man har bekymring for, mistanke eller viden om overgreb mod et barn/en ung.

- Er du **medarbejder** skal du **drøfte sagen med din leder** eller **leder af tilbud/skole**

Hvis der er mistanke mod en eller begge forældre

- Intern afklaring af mistanke/viden
- Sagen må ikke drøftes med forældre
- Skriftlig underretning til kommunen samme dag
- Fasthold en normal hverdag for barnet/den unge med tryghed og forudsigelighed. Vær til rådighed for at lytte og give omsorg

- Intern afklaring af mistanke/viden
- Inddragelse af forældre
- Skriftlig underretning til kommunen samme dag
- Fasthold en normal hverdag for barnet/den unge med tryghed og forudsigelighed. Vær til rådighed for at lytte og give omsorg

Hvis der er mistanke mod en ansat

- Der tages kontakt til dagtilbudschef eller skolechef
- Inddragelse af forældre
- Skriftlig underretning til kommunen samme dag
- Videre arbejde i koordinationsgruppen
- Fasthold en normal hverdag for barnet/den unge med tryghed og forudsigelighed. Vær til rådighed for at lytte og give omsorg

- Intern afklaring af mistanke/viden
- Inddragelse af forældre
- Skriftlig underretning til kommunen på begge/alle involverede børn samme dag
- Fasthold en normal hverdag for barnet/den unge med tryghed og forudsigelighed. Vær til rådighed for at lytte og give omsorg

Hvis der er mistanke mod andre i barnets netværk eller en ukendt

Hvis der er mistanke mod et andet barn/ung

Beredskab ved digitale krænkelse

Beredskab ved digitale krænkelser

Formålet med et beredskab ift. digitale krænkelser er, at det skal mindske tvivl og usikkerhed i håndteringen af digitale krænkelser – også selvom krænkelserne er sket uden onde hensigter. Beredskabet skal give fagprofessionelle rammerne til at reflektere og, i den enkelte situation, pladsen til at tage sig af børnene eller de unge, der har været involveret i og berørt af krænkelsen.

Baggrunden for at udarbejde et beredskab er et stadigt større fokus på, at børn og unges liv og trivsel ikke kan opdeles i det, der sker på nettet, og det, der sker i det fysiske rum fx skolen, fritidstilbuddet, familien eller i fritiden. Den digitale arena er blot én af de mange arenaer, som børn og unge bevæger sig i, men arenaerne påvirker hinanden indbyrdes.

Det er derfor vigtigt, at man som fagperson har for øje, at digitale krænkelser kan have samme konsekvenser som krænkelser i det fysiske rum.

Beredskabet er opdelt i to primære dele; en del målrettet det forebyggende arbejde i skoler og fritidstilbud. Derudover indeholder beredskabet en handleguide en del med en udførlig beskrivelse af, hvilke skridt man med fordel kan tage i håndteringen af digitale krænkelser på ens arbejdssted.

Fakta om digitale krænkelser

Unge som er særligt udsatte for at blive involveret i digitale krænkelser

En undersøgelse fra 2023 udarbejdet af Red Barnet viser, at visse grupper er mere sårbare over for digitale krænkelser end andre. Særligt psykisk sårbare unge oplever oftere at blive udsat for bestemte former for seksualiserede digitale krænkelser sammenlignet med andre jævnaldrende. Det skyldes blandt andet, at faktorer som gruppepres, og lav social støtte spiller en rolle.

Omvendt er unge med større risikovillighed også hyppigere repræsenteret i hændelser med digitale krænkelser. Det kan skyldes en følelse af at have bedre evne til at håndtere de problemer, der vil kunne opstå på nettet.

Unge, som har en psykisk funktionsnedsættelse eller på anden vis er udsatte og i en sårbar situation, er ligeledes særligt udsatte for digitale krænkelser. Blandt andet fordi det kan være sværere for dem at sige fra overfor handlinger, som fx er seksuelle – både på og udenfor nettet.

Frygten for ikke at blive taget seriøst

Flere unge vælger ikke at fortælle deres forældre eller fagpersoner, når de har været udsat for digitale krænkelser. Grundene kan fx være:

- Frygt for at det vil forværre situationen eller skaber yderligere konflikt.
- Andre unge er usikre på, hvordan de skal håndtere situationen.
- Nogle ved ikke, hvor de kan få hjælp og er bange for ikke at blive taget seriøst.
- Hvis den unge oplever ikke at blive taget seriøst, kan det føles som et overgreb uden udløbsdato, som gentager sig igen og igen.

Tegn på at en ung har været udsat for en digital krænkelse

Uanset om krænkelsen har fundet sted på din skole, i SFO'en/Klubben eller et andet sted, vil det sandsynligvis påvirke de involverede unges trivsel. Det er svært at lave en tjekliste med reaktioner eller signaler, som fortæller, at en ung har brug for hjælp eller støtte. Oplevelsen af en digital krænkelse er forskellig fra person til person og kan afhænge af mange forskellige faktorer. Overordnet kan en digital krænkelse dog få en person til at føle sig:

- Bekymret eller urolig
- Truet eller bange
- Udnyttet
- Ydmyget eller fornædret
- Skamfuld eller bedømt
- Ked af det
- Seksualiseret
- Diskrimineret på grund af køn eller seksuel orientering
- Skyldig

Typer af digitale krænkelse

Digital mobning

Mobning er vigtigt at tage alvorligt, fordi det kan have stor betydning for den unges trivsel - uanset om det er ulovligt i henhold til straffeloven.

Digital mobning indebærer, at en ung fx holdes udenfor, drilles eller nedgøres online. Digital mobning sker både gennem hånlige beskeder, sladder, øgenavne mv. som i den fysiske verden, men det finder også sted i det skjulte fx ved at blive udelukket fra klassens Snapchat-gruppe. Det særlige ved digital mobning er ligeledes at det kan finde sted døgnet rundt.

Mobning med seksuelt materiale kan fx være, hvis en person bliver forfulgt af eller udelukket fra en gruppe eller et fællesskab ved brug af seksuelt materiale, der ydmyger, diskriminerer eller gør den unge ked af det. Det kan også være via rygtedannelser af seksuel karakter.

Uønsket seksualisering

Uønsket seksualisering er, hvis en person modtager uønskede seksuelle opfordringer, kommentarer eller uønsket seksuelt materiale. Det kan ek-

sempelvis handle om at sende et billede eller en video med seksualiseret indhold til en anden person, som føler, at det er grænseoverskridende. Det betyder også, at det fx er ulovligt at eksponere andre for voldeligt eller krænkende indhold (fx at sende et såkaldt 'dickpic' eller porno), hvis modtageren ikke har samtykket til at ville modtage dette.

Straffelovens §232 handler om at krænke andres blufærdighed. Det betyder, at du bl.a. kan blive straffet, hvis du sender intime billeder eller film til andre uden, at de har bedt om det. Det er ligegyldigt, om man selv har taget billedet eller fundet det på nettet.

Grooming

Begrebet bruges både i Danmark og internationalt som betegnelsen for tilfælde, hvor en voksen person systematisk eller ved manipulation udnytter sin alders- og erfaringsmæssige overlegenhed til at opbygge en relation til en mindreårig på internettet. Formålet med at opbygge relationen kan fx være at lokke den mindreårige til at sende nøgenbilleder af sig selv, begå seksuelle overgreb eller indgå i seksuelle relationer i det hele taget. Begrebet anvendes ligeledes om politisk grooming, hvor den unge indfanges i radikalisme.

§231 i Straffeloven uddyber, at det er ulovligt systematisk eller ved manipulation at opbygge en relation til en person under 18 år med henblik på at begå en seksualforbrydelse – uanset om groomingen har fundet sted digitalt eller fysisk.

Sextortion

Sextortion er sammensat af ordene 'sex' og det engelske ord for afpresning 'extortion'. Det omhandler tilfælde, hvor en person bruger offerets intime eller seksuelle billeder eller videoer til afpresning.

Det kan fx være, hvis en person afpresser en mindreårig til at optræde nøgen og/eller udføre seksuelle handlinger på sig selv. Det kan også betegnes som sextortion, selvom der ikke er direkte fysisk berøring. Det afgørende er at målet er at true den unge med, at billederne eller videoererne offentliggøres, hvis ikke den unge betaler penge eller gør, hvad afpresseren forlanger fx at optage og sende mere grænseoverskridende materiale.

Oftentimes vil piger blive afpresset til at sende flere intime billeder, mens drenge i højere grad bliver afpresset til at betale penge. Uanset om truslerne foregår i en telefonsamtale, over webcam, på en SMS eller en chat, kan det være strafbart på lige fod med voldtægt.

Ifølge §225 i Straffeloven kan man straffes, hvis man får andre til at udføre seksuelle handlinger på dem selv, fx hvis man truer med at dele deres nøgenbilleder, hvis de ikke onanerer foran dig.

Trusler – Afpresning

Det er blevet mere almindeligt blandt børn og unge – både mundtligt og skriftligt – at skrive ting som "Jeg smadrer dig" eller "Jeg slår dig ihjel". Derfor kan det være svært at skelne, hvornår der er tale om en reel trussel – især hvis det foregår online, hvor ansigtsudtryk og andet er fraværende. Men at true nogen (på livet) kan efter politiet og domstolens konkrete vurdering være en strafbar handling.

Ifølge §266 i Straffeloven er det strafbart at true andre på livet fx ved at true andre med at slå dem ihjel eller voldtage dem. Det er ligegyldigt, om det bliver sagt direkte eller skrevet, fx i en besked. Man må heller ikke skrive til andre på sociale medier som Snapchat eller Instagram om at ville slå en anden ihjel. Det er også ligegyldigt, om man havde tænkt sig at gøre det.

Ulovlig billeddeling

Ulovlig billeddeling er, når en persons intime billeder og/eller videoer bliver delt eller taget uden personens samtykke. Hvis nogen har delt et billede på sociale medier uden at spørge, har man ret til at få det fjernet, hvis man beder om det. I loven skelner man i den forbindelse mellem seksuelle og ikke-seksuelle nøgenbilleder¹.

Ikke-seksuelle nøgenbilleder

Ikke-seksuelle nøgenbilleder er billeder eller film af en eller flere personer, som ikke gør noget tydeligt seksuelt, og hvor der ikke er fokus på personernes kønsorganer. Eksempelvis et nøgent barn, som leger i haven eller bader på stranden uden tøj på.

Hvis man videresender sådan et billede eller en film til en anden person uden at have fået lov af den/dem, der er på billedet, kan man blive straffet for krænkelse af privatlivet, hvis det bliver meldt til politiet, fordi man ikke må udstille andre mennesker i pinlige og/eller private situationer.

¹ 1. juli 2023 trådte lovændringer i kraft, som betyder at 'pornografisk' er fjernet i Straffeloven alle de steder, hvor det står i relation til børn. I stedet står der nu 'seksuelt'. Dette fordi 'porno' ikke har noget med seksuelle overgreb på børn og unge at gøre. Det betyder også, at betegnelsen 'børneporno' ikke bør anvendes. I stedet kan man bruge 'overgrebsmateriale' eller 'materiale der viser overgreb på børn'.

Hvis billedet bliver offentliggjort og dermed tilgængeligt for mange personer, fx i en større gruppe eller på en hjemmeside, er det en mere alvorlig krænkelse af privatlivet.

Seksuelle nøgenbilleder

Seksuelle nøgenbilleder er billeder eller film af en eller flere personer, som gør noget tydeligt seksuelt, eller hvor der er fokus på kønsorganerne.

Billeder af en sådan karakter - hvis det indeholder personer, som er under 18 år - betragtes som ulovlige billeder. Det er i udgangspunktet ulovligt at opbevare og sende denne slags billeder til andre.

Hvis man offentliggør materialet, det vil sige gør materialet tilgængeligt for flere, vil det være en grovere overtrædelse af straffeloven end at videresende materialet til en enkelt eller få.

Undtagelser, hvor det ikke er ulovligt, er fx:

- Et kærestepar, hvor begge er over 15 år, som begge har givet samtykke til at modtage og opbevare billederne. Det er under alle omstændigheder aldrig lovligt at sende denne type materiale til en tredje part.
- Hvis kæresteforholdet slutter, gælder aftalen mellem de to personer ikke længere, og det er derfor ulovligt at opbevare nøgenbillederne. Det betyder, at kæresteparret ifølge loven skal slette billederne, hvis de slår op.

§226 og §235 i Straffeloven handler om, at man kan straffes ved at dele seksuelle billeder eller film af unge under 18 år. Det betyder, at det kan være strafbart at optage, dele eller opbevare billeder/videoer af seksuel karakter, hvis personen, som fremgår af materialet, er under 18 år – uanset om personen har givet samtykke eller ej.

§264d i Straffeloven handler om at beskytte andres privatliv. Det er ulovligt at videre dele andres private billeder og videoer, fx nøgenbilleder, seksuelle videoer eller voldsvideoer. Det er også ulovligt at dele materiale, som er manipuleret eller redigeret, så det fremstår seksuelt (kaldes også 'deepfakes'), eller på anden måde dele andet krænkende materiale.

Forebyggende tiltag – før en digital krænkelse finder sted

Der er flere ting, som din SFO, klub eller din skole kan gøre for at forebygge, at en digital krænkelse finder sted. Nedenfor finder du forskellige forebyggende tiltag, som du i samarbejde med ledelsen og dine kolleger kan igangsætte.

Antimobbestrategi

Alle skoler i Lyngby-Taarbæk Kommune har udarbejdet en antimobbestrategi. Det er en god idé at sørge for, at I kontinuerligt opdaterer strategien og sørger for, at den indeholder en specifik beskrivelse af håndteringen af digital mobning. Det er vigtigt at skelne mellem digital mobning og mobning i det fysiske rum og udarbejde en separat digital strategi for, hvordan I forebygger, opsporer og håndterer digital mobning og krænkelse. I kan med fordel inkludere denne SSP-handlevejledning mod digitale krænkelse i jeres strategi.

Hvis I savner inspiration til at opdatere jeres antimobbestrategi, kan I med fordel læse med hos Red Barnet www.skole.redbarnet.dk/viden/dropmob

Digital kontaktperson og/eller vidensperson

I kan med fordel have en kontaktperson på skolen, i SFO'en eller klubben, som de unge kan henvende sig til, hvis de fortryder at have delt materiale eller på anden måde har bidraget til krænkende hændelser. Derudover kan samme kontaktperson snakke om hændelsen og det

videre forløb med de unge, som har været udsat for en krænkelse. I kan med fordel udpege samme person til at være skolens ekspert i digitale krænkelse, som kan fungere som sparringspartner for ledelsen og kolleger og bidrage til at ny viden om digitale krænkelse bliver udbredt.

Oplæg om centrale temaer

For at forebygge digitale krænkelse og mobning anbefales det, at man igennem undervisningen og/eller i dialog med de unge, fx i SFO'en/Klubben, adresserer temaer som samtykke, køn og krop, diskrimination og rettigheder, sociale digitale handlingskompetencer, fællesskaber og mobning, hvilket alle er centrale temaer, som kan styrke forebyggelsen af digitale krænkelse.

I SSP udbyder man forældreoplæg til forældre med børn i såvel indskoling som udskoling omkring digital dannelse. I indskolingen er der fokus på de udfordringer børnene møder, når de begynder at anvende sociale medier, herunder privatindstillinger, tidsforbrug og aldersgrænser. Ved møderne er der ligeledes mulighed for at lave fælles forældreaftaler. I udskolingen er oplægget yderligere centreret omkring at understøtte forældrene i at støtte de unges adfærd på nettet, herunder kendskab til IT-kriminalitet.

Relevant undervisningsmateriale

Der er udviklet en hel del undervisningsmateriale om-handlende børn og unges online adfærd målrettet forskellige klassetrin, som du med fordel kan inddrage i klasseundervisningen. Hvis du arbejder i en SFO/Klub, kan du alligevel tjekke materialet ud, eftersom noget af materialet sagtens kan anvendes i klub-regi.

Hos Red Barnet finder du fx undervisningsmateriale og –lektioner til alle klassetrin, der bl.a. dækker digitale krænkelse og mobning, og som fx giver tips til at lave en fælles antimobbestrategi og andre trivselsfremmende indsatser til bekæmpelse af mobning i skolen, SFO'en, Klubben, på nettet mv.

Materialet styrker børn og unges digitale dømmekraft og giver inspiration til, hvordan du som fagperson ind-drager og involverer børn og unge i samtaler om poten-tielt vanskelige og sårbare emner på en tryk og respekt-fuld måde.

TrykFonden og Politi/SSP, Den sikre side (indskoling og udskoling)

Undervisningsmaterialet "Den sikre side" er målrettet ind- og udskoling. Materialet til indskoling består af film og øvelser, hvor børnene trænes i at forstå nettets muligheder og udfordringer, og hvordan man passer på sig selv og hinanden. Den Sikre Side til 7. klasse berører gennem quiz og film emnerne passwords, billeddeling og personer, du møder på nettet (grooming). Materialet tilgås på www.forstå.dk med uni-login.

Involvering af forældrene

Du kan med fordel orientere forældrene om 'Genvej - til dit barns digitale liv', som er et tilbud, der kan hjælpe forældre med at engagere sig i deres barns digitale liv. Som fagperson kan du også finde relevant materiale og viden på denne side.

Du kan opfordre forældregruppen til at lave klasseregler eller som minimum en forventningsafstemning mellem skole, forælder og barn - både i indskoling, mellemtrinnet og udskoling. Du kan fx finde inspiration til dialogen på Genvej og Red Barnet.

Du kan bruge forældremøderne til at tale om digital adfærd, lovgivning, tendenser, som er relevante for klas-setrinnet.

SSP-repræsentantens rolle i det forebyggende arbejde

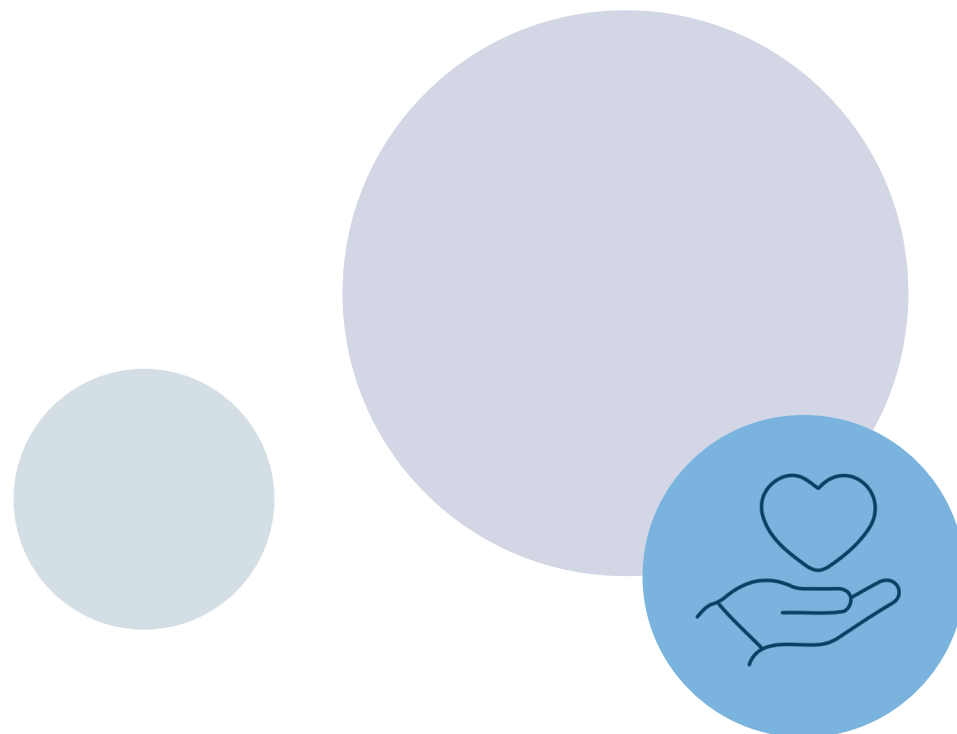
Som SSP-repræsentant for en folkeskole kan du:

- Udbrede kendskabet til denne SSP-handvejlning på din skole.
- Udbrede relevant undervisningsmateriale, som kan integreres i undervisningen, til dine kolleger. Du finder relevant undervisningsmateriale her.
- Informere eleverne om, hvem de kan gå til ved krænkelsesproblematikker.
- Sikre at der etableres en positiv kultur blandt de unge, når det kommer til at anmelde digitale krænkelse og andre kriminelle forhold.

- Informere eleverne om, hvordan en anmeldelse bliver behandlet, og hvad der efterfølgende sker.
- Overveje om din skole kunne have gavn af oplæg fra en ekstern aktør med ekspertise inden for digitale krænkelse, fx i forbindelse med emneuger.

Som SSP-repræsentant for en SFO/Klub kan du:

- Udbrede kendskabet til denne SSP-handlevejledning i din SFO/Klub.
- Overveje, om din SFO/Klub kunne have gavn af en ekstern aktør med ekspertise inden for digitale krænkelse.
- Informere de unge om, hvem de kan gå til ved krænkelsesproblematikker.
- Sikre at der etableres en positiv kultur blandt de unge, når det kommer til at anmelde digitale krænkelse og andre kriminelle forhold.
- Bidrage til at de unge ved, hvordan en anmeldelse bliver behandlet, og hvad der efterfølgende sker.

Handleguide ift. sager med digitale krænkelser

Sådan kan du bruge SSP-samarbejdet

I dit lokale SSP-samarbejde kan du søge råd og vejledning, hvis du er i tvivl om, hvordan du skal håndtere en sag om digitale krænkelser.

Du kan med fordel bruge SSP-lokaludvalgsmøderne, som holdes fire gange årligt. Her er der mulighed for:

- At præsentere og drøfte generelle digitale udfordringer fra dit arbejdssted fx en årgangs uhensigtsmæssige brug af sociale medier.
- At sparre med dine SSP-kolleger om igangsættelse af en forebyggende indsats på dit arbejdssted og eventuel inddragelse af relevante samarbejdspartnere.
- I fællesskab at samle op på indsatser og bruge denne opsamling til løbende kvalificering af indsatsen vedrørende digitale krænkelser blandt unge (grupper) i jeres lokalområde.

Du kan også altid kontakte **SSP på telefonnummer 21523086 eller 29216039 eller på mail ssp.ltk.dk**

Du kan kontakte **Center for Social Indsats på hovednummer 45973336**, hvis du er i tvivl om, hvorvidt du skal sende en underretning på en hændelse.

Du kan også kontakte **Nordsjællands Politi på 114**, hvis du har brug for sparring omkring, hvorvidt en sag skal anmeldes.

Fordeling af ansvarsområder ved sager med digitale krænkelser

Det er afgørende, at både de involverede unge og forældre samt dine kolleger ved, hvilken støtte de unge kan få fra dit arbejdssted såvel som fra andre aktører i kommunen, Nordsjællands Politi eller civilsamfundsorganisationer. Målet er også, at du som fagprofessionel får den støtte i håndteringen af en digital krænkelse, som du har brug for. Derfor er det vigtigt, at du bruger ledelsen på dit arbejdssted eller kontakter SSP, hvis du har behov for sparring. Det anbefales, at den enkelte skole/institution drøfter, hvem der har hvilke ansvarsområder, når en digital krænkelse har fundet sted. Nedenfor kan du finde inspiration til en mulig ansvarsfordeling.

Ledelsen:

- Bør vurdere om eventuelle (ordens)regler er overtrådt og i så fald, om situationen danner grundlag for sanktionering af en eller flere unge.
- Kontakter forældrene til de implicerede (kan også være en ressourcersons ansvar).
- Inddrager/orienterer SSP
- Vurderer i hvilket omfang arbejdsstedet inddrages/informerer (afhænger af den pågældende situation og de involverede unge), samt hvordan det evt. skal foregå. Dette er både for at sikre, at de rette er opdateret på sagens udvikling, krænkelserens omfang og at sikre en konsensus om, hvad som er sket og skal ske.
- Vurderer om hændelsen danner grundlag for, at I, som institution, skal anmelde forholdet til politiet, underrette til Center for Social Indsats eller dele en kriminalitetsbekymring med SSP-samarbejdet. Ved tvivlstilfælde kan dette med fordel ske efter sparring med SSP eller politiet.
- Beslutter og håndterer jeres situation i forhold til eventuelle pressehenvendelser.

Ressourcepersoner (typisk lærer, pædagog, LKT eller lignende):

- Tager ansvar for de implicerede i forbindelse med den digitale krænkelse.
- Undersøger om den unge, der har været udsat for en krænkelse, har en god ven/veninde, som den unge kan tale med.
- Har fokus på om den unge, som har været udsat for en digital krænkelse, kan have brug for psykologhjælp eller lignende. Det er ligeledes vigtigt at have fokus på den unge, som har krænket en anden.
- Vurderer, sammen med ledelsen, om der skal konfliktmægles mellem de forskellige parter, hvis krænkelseren fx er foregået internt på en skole/SFO/Klub.
- Understøtter ledelsen i udarbejdelsen af en eventuel underretning.
- Hvis hændelsen er sket på en skole eller har indflydelse på elevernes trivsel i klassen, kan klasselæreren/-teamet bl.a. bidrage til håndtering af, hvordan forløbet skal behandles i de involverede klasser.
- Drøfter og sparrer med ledelsen om, hvordan en lignende hændelse kan undgås i fremtiden. Se evt. afsnittet om forebyggende tiltag.

Trin for trin i håndteringen af en digital krænkelse

Den følgende guide kan anvendes i situationer, hvor du får viden om, eller en henvendelse fra en ung, som har været udsat for en digital krænkelse. Guiden uddyber og opsummerer de nødvendige skridt i håndteringen af en digital krænkelse. Vær opmærksom på, at du i håndteringen af krænkelsen kan møde ung(e), som skammer sig og har brug for at mærke tryk, tillid og forståelse. Til sidst i afsnittet finder du de forskellige opmærksomheder opsummeret.

Vurdér krænkelsen

Når du får kendskab til en digital krænkelse, er det vigtigt at starte med at afdække hændelsesforløbet for herefter at vurdere, hvordan situationen bør håndteres og hvem, der skal inddrages.

1. Afdæk hvad der er sket

Det er vigtigt, at håndteringen af den digitale krænkelse ikke er baseret på formodninger. Det er bl.a. vigtigt, hvis forholdet på et senere tidspunkt skal anmeldes. Derfor anbefales det, at du starter med grundigt at afdække, hvilken form for digital krænkelse, der er tale om. Du bør afdække, hvad der er sket, før du vurderer, hvordan situationen bør håndteres. Du bør også altid afdække, om krænkelsen stadig foregår, så den i så fald kan stoppes. Henvend dig gerne med konkrete spørgsmål til den unge, som er blevet krænket, for at forstå omstændighederne og eventuel rækkevidde, hvis der er tale om delingen af intime billeder/videoer.

2. Vurdér:

Når du har afdækket, hvad der er sket, bør du tage fat i relevante kolleger og ledere på den skole eller i den SFO/klub, hvor du arbejder. Brug dine kolleger og ledere til i fællesskab at vurdere situationen, og hvorvidt det bør resultere i en anmeldelse eller en underretning, eller om I kan håndtere situationen pædagogisk.

3. Inddrag:

Når du har afdækket og vurderet situationen med relevante kolleger og ledelsen på dit arbejdssted, bør du forholde dig til, hvem I skal inddrage i håndteringen af situationen. Hvis den unge, som har været udsat for en digital krænkelse, er umyndig, skal du hurtigst muligt hjælpe den unge med at involvere forældrene, hvis forældrene ikke ved det i forve-

jen. Hvis den unge er fyldt 18 år og derfor er myndig, bør du i fællesskab med den unge tale om, hvem der kan involveres og støtte den unge. I særlige tilfælde bør du i stedet følge trinene "Dokumentér" og "Stop krænkelsen", før du inddrager forældrene.

Kontakt forældrene

Hvis forældrene ikke kender til situationen, bør du hurtigst muligt kontakte forældrene og orientere/involvere dem i situationen. Du kan eventuelt holde et møde med forældrene for at sikre, at de ved, hvad der er foregået, og hvordan hændelsen kan have indflydelse på deres barn – uanset om deres barn har været udsat for en krænkelse eller har krænket en anden ung. Hvis du vurderer, at det giver mening, kan den unge deltage i samtalen.

Når du taler med forældrene, bør du:

- Fortælle om, hvad I har gjort indtil nu for at støtte den unge, og hvad I vil gøre fremadrettet. Det er vigtigt for både forældre og den unge at kende til den konkrete plan for håndteringen af krænkelsen. Eksempel: Hvis den unge er udsat for sextortion eller grooming, lægges en konkret plan for, hvordan der skal reageres, når/hvis udøver henvender sig igen.
- Tale om, hvordan forældrene mener, at I bedst kan hjælpe deres barn. Kom også med forslag til hvordan forældrene kan støtte deres barn derhjemme.
- Orienter om, hvor de kan få yderligere vejledning fx hos SSP, Nordsjællands Politi, Center for Social Indsats eller Red Barnets rådgivning, SletDet, hvor der er mulighed for en fortrolig samtale.
- Aftale, hvor ofte I skal holde hinanden opdateret med informationer om hændelsen, og hvilke informationer

disse opdateringer skal indeholde.

- Hvis situationen skal politianmeldes, bør du bede forældrene forholde sig til, hvilken støtte de ønsker fra jer og andre aktører i kommunen eller Nordsjællands Politi. Fortæl forældrene, hvilken form for støtte I og andre kan tilbyde.

Forældre kan blive følelsesmæssigt påvirket af det, der er foregået, og reagere med panik eller vrede. Det kan også være svært for forældrene at forstå, hvorfor deres barn er blevet involveret i den givne situation, uanset om det er som offer eller udøver. Hvis den unge har været udsat for en krænkelse, kan det være vigtigt at understrege, at det aldrig er deres barns skyld – uanset situationen. I nogle tilfælde kan det også være vigtigt at tydeliggøre, at en krænkelse ikke nødvendigvis sker med onde hensigter. I stedet kan I, i dialogen med forældrene, fokusere på den unges trivsel.

Er den unge tilbageholdende med at fortælle forældrene om krænkelsen?

Vær opmærksom, hvis den unge er tilbageholdende med at fortælle forældrene om krænkelse. Flere unge kan føle sig ydmyget, skamfulde eller skyldige i den krænkelse, som de har været udsat for. Det kan i nogle tilfælde betyde, at de er tilbageholdende med at fortælle om krænkelsen til andre.

Dokumentér krænkelsen

Når du har afdækket den digitale krænkelse og, i samarbejde med din ledelse, besluttet, hvordan situationen skal håndteres, skal situationen dokumenteres. Det er vigtigt, at du sørger for, at relevant materiale bliver gemt. Du kan med fordel føre en logbog i forbindelse med håndteringen af hændelsen.

1. Gem:

Hjælp den unge og forældrene med at afklare, hvad der er af mulige beviser. Hvis muligt, bør du lade forældre eller den unge om at gemme oplysningerne på deres telefon, computer mv. Vejled forældrene om at tage skærmbilleder af opslag, videooptagelser, brugernavne, samtaler og links til det delte indhold. Vejled også om at gemme disse i tilfælde af, at det skal anmeldes til politiet. Vejledning til at tage skærmbilleder på forskellige typer mobiler og computere kan findes hos Digitalt Ansvar (www.digitaltansvar.dk). Nogle unge kan være bekymrede for, at Snapchat giver afsenderen besked om, at der er taget et skærmbillede. Hjælp den unge ved at fortælle, at man kan tage et billede af en skærm med en anden mobil, fx forældrenes. Dette gælder også som gyldig dokumentation.

Hvorfor er det vigtigt, at den unge gemmer materialet?

Hvis forholdet skal politianmeldes, er det vigtigt, at politiet har så mange beviser som muligt. De skal bruge mest muligt materiale til at dokumentere, at der er tale om en lovovertrædelse. Det kan være screenshots af hjemmesider og korrespondancer, hvor delingen er foregået. Det kan også være spor, som den, der har krænket, har efterladt i forbindelse med krænkelsen. Dette skal altid ske, inden eventuelle digitale beviser slettes.

Nogle unge vil have lyst til at slette potentielle beviser. Det kan opleves som meget grænseoverskridende for den unge at skulle vise materialet til en voksen. Sørg derfor for at møde den unge med rummelighed og omsorg. Derfor har nogle unge også lyst til at slette krænkende billeder og korrespondancer for at glemme hændelsen. Men den unge, som er blevet krænket, skal gemme beviser i form af screenshots, SMS'er, chatsamtaler og lignende, da de kan bruges, hvis krænkelsen skal anmeldes på et socialt medie eller til politiet. Alternativt kan forældrene opbevare materialet.

2. Logbog:

Det er vigtigt at få noteret navne på alle unge, som er involveret – både unge (e), som har krænket, eventuelle andre ofre og andre, som har været involveret i situationen. Hvis der er mange involverede i situationen, eller der har været mange enkeltstående hændelser, kan det være svært at bevare overblikket. I sådanne situationer kan det være en fordel at notere forløbet med vigtige oplysninger, som angiver, hvem der er involveret, hvad der er sket, hvor det er sket og evt. tidsangivelser. Du bør så vidt muligt ikke gemme materiale på din egen telefon eller computer, men vær opmærksom på gældende retningslinjer for journalisering på dit arbejdssted, hvis der er tale om personfølsomme oplysninger.

Stop krænkelsen

Når du har dokumenteret hændelsen og sikret, at eventuelt materiale er gemt, bør du vejlede og støtte den unge, som er blevet krænket og dennes forældre i forhold til at få stoppet krænkelsen og slettet materiale, der eventuelt er delt på hjemmesider eller sociale medier.

1. Hvad gør jeg, hvis jeg ved, hvem der har krænket en anden ung?

Hvis du kender de(n) unge, som har udsat en anden ung for en krænkelse, bør du vurdere, om det er en sag, der kan håndteres pædagogisk i skolen, i fritidscentret eller i fællesskab.

Her bør du tage fat i den unge og dennes forældre og bidrage til at eventuelt delt materiale anmodes/kontrolleres slettet, og at den krænkende adfærd ophører. Materialet skal også slettes fra mobilens papirkurv. Du kan eventuelt indkalde den unge og forældrene til en bekymringssamtale.

Bliver en ung udsat for sextortion, kan du hjælpe den unge med at blokere afpresseren på sociale medier.

Er der tale om en sag med afpresning, er det vigtigt at støtte den unge i, at den unge ikke skal give efter for afpresningen.

2. Hvad gør jeg, hvis jeg ikke ved, hvem der har udført krænkelse?

Tal med den unge, som er blevet krænket, eller den, der har anmeldt krænkelse, om, hvem der kan have udført de krænkende handlinger. De(n) unge, der har fortalt om krænkelse, vil muligvis ikke videregive oplysningerne af frygt for negative konsekvenser fra jævnaldrende. Her er det dog vigtigt at forsikre dem om, at de vil blive støttet gennem hele processen. Forsøg at få slettet det materiale, der eventuelt er delt på digitale platforme eller sociale medier via **Redbar-net.dk/sletdet** eller på **tlf. 29270101**. SletDet-Rådgivningen skal bruge brugernavn(e) for at kunne handle.

Overordnet gælder det om at få skabt en kultur på dit arbejdssted, hvor det blandt unge og voksne fremhæves og omtales som en positiv handling at anmelde digitale krænkelse. Hvis du har brug for råd og vejledning i forhold til dette, kan du tale med SSP eller drøfte det på et kommende

SSP-lokaludvalgsmøde.

3. Sådan bidrager du til, at materialet hurtigst bliver slettet

Den hurtigste og mest effektive måde at få fjernet digitalt indhold på er ved, at den person, der har lagt indholdet op på nettet, sletter indholdet igen. Hvis det er en ung, som du kender, der er ansvarlig for krænkelse, bør du: Forklare den unge og dennes forældre, hvorfor indholdet er krænkende og anmode om, at materialet bliver fjernet.

Hvis forældrene er samarbejdsvillige, kan du bede om et bevis for, at indholdet er slettet fra personens telefon/computer mv. og/eller platforme (fx kan det være billeder på mobilen og gemt materiale på cloudbaserede tjenester).

Bed forældrene om en liste over de personer, indholdet er blevet delt med.

Forældre og den unge kan også selv anmelde profil/bruger eller uønsket indhold direkte til det givne sociale medie. SletDet Rådgivningen hjælper også med at få materiale slettet. På deres hjemmeside finder du også en vejledning til anmeldelse af brugere eller indhold på sociale medier

4. Kan situationen håndteres pædagogisk eller i SSP-regi?

Er sagen af en karakter, der kan håndteres pædagogisk eller internt i SSP-samarbejdet som en SSP-bekymringssag, kan SSP kontaktes, hvorefter sagen vil blive drøftet i SSP koordinationsgruppen. På koordinationsgruppemødet vil en tværfaglig gruppe af fagpersoner kvalificere sagen og tale om beskyttelses- og risikofaktorer til stede hos den unge, og hvorvidt det i et helhedsorienteret perspektiv er nødvendigt at igangsætte en kriminalpræventiv indsats. Det kan fx være, at man beslutter at holde en bekymringssamtale, eller at man er mere bekymret og derfor sender sagen til Center for Social Indsats med henblik på, at de kan vurdere den unges trivsel og udvikling.

Anmeld krænkelser

Når du har afdækket hændelsen og sikret eventuelt materiale, bør du, som led i den måde du og dit arbejdssted har valgt at håndtere krænkelsen, følge nedenstående vejledning for politianmeldelse og underretning til Center for Social Indsats.

1. Anmeldelse til politiet

Hvis den unge, som er blevet krænket, er under 18 år, er det i udgangspunktet op til forældrene, om forholdet skal anmeldes til politiet. Som fagperson kan du støtte og anbefale en anmeldelse, men i udgangspunktet er det forældrene og/eller den unge, som skal anmelde.

Hvordan vejleder jeg bedst forældrene og/eller den unge til en politianmeldelse?

Tal med forældrene og den unge om, hvorvidt situationen skal politianmeldes, og hvordan du eventuelt kan bistå og støtte processen omkring en eventuel anmeldelse. Du kan blandt andet lægge vægt på at:

En politianmeldelse kan være med til at give den unge en bekræftelse af, at der er tale om en lovovertrædelse, og at den unge ikke selv bør føle skyld eller skam over hændelsen.

Politiet kan have større beføjelser til at anmode internetplatforme og sociale medier om sletning af krænkende materiale. De er specialiseret i at sikre beviser og slette ulovligt indhold og kan derfor ofte hjælpe med at få fjernet det krænkende materiale.

Det kan være en god idé, at vejlede forældrene og den unge om at behandlingen af en politianmeldelse kan være et langstrakt forløb, og at en politianmeldelse ikke nødvendigvis resulterer i en videre efterforskning.

En politianmeldelse ikke isoleret set kan hindre, at den digitale krænkelser fortsætter. I nogle tilfælde er flere personer udsat for digitale krænkelser fra den samme udøver. En politianmeldelse kan hjælpe med at få stoppet digitale krænkelser for flere. En politianmeldelse kan samtidig være med til at synliggøre omfanget af sager om digitale krænkelser i samfundet.

Hvordan anmelder man til politiet?

En anmeldelse kan ske ved at:

- Anmelde på nettet: www.politi.dk/anmeld-kriminalitet
Her findes forskellige genveje alt afhængig af sagens karakter.
- Møde op på en politistation.
- Telefonisk henvendelse til politiet på 114.

På ovenstående hjemmeside kan du læse mere om en anmeldelse af forskellige digitale krænkelser fx digitale seksualforbrydelser. Eksempelvis kan du læse mere om, hvilke oplysninger politiet skal bruge, hvilke informationer du kan indlevere, hvordan materiale bliver fjernet og andet.

Kan jeg eller mit arbejdssted anmelde forholdet til politiet?

Ja, det kan eksempelvis være i tilfælde, hvor forældrene undlader at politianmelde trods den unges ønske herom og/eller, hvis der er tale om voldsomme og vedvarende krænkelser, som du eller dit arbejdssted vurderer burde anmeldes. Det skal i den forbindelse også vurderes, om I bør sende en underretning på baggrund af en specifik vurdering af den unges trivsel og udvikling.

Underretning til Center for Social Indsats

Hvis krænkelser giver anledning til bekymring for den unges trivsel eller udvikling, skal der ske underretning til de sociale myndigheder.

Hvordan underretter jeg som fagprofessionel til Center for Social Indsats?

Hvis du som fagperson har en fornemmelse af, at den unge, som har været udsat for en digital krænkelse og/eller selv har krænket andre digitalt, mistrives eller har brug for støtte, skal du underrette til Center for Social Indsats. Herefter er det op til Center for Social Indsats at vurdere, om der er en bekymring for den unges trivsel og udvikling eller ej.

Hvis din bekymring giver anledning til at underrette Center for Social Indsats, skal du udfylde den digitale underretningsblanket for fagpersoner, som du finder [her](#).

Hvis du er i tvivl, kan du altid kontakte Center for Social Indsats på hovednummer **45 97 33 36**.

Hvordan underretter man som forælder til Center for Social Indsats?

Hvis en forælder bliver bekendt med, at et barn eller en ung har været udsat for en digital krænkelse og/eller selv har krænket andre digitalt, skal forælderen underrette til Center for Social Indsats, så barnet/den unge kan få den rette hjælp. Forældre kan tage kontakt til Center for Social Indsats på hovednummer **45 97 33 36**.

Du kan som fagperson vejlede forældre i, at de bør underrette kommunen ved bekymring for et barn eller en ungs udvikling eller trivsel.

Som forælder kan man desuden ringe og få gratis rådgivning hos Forældretelefonen hos Børns Vilkår (**35 55 55 57**), hvis man er i tvivl om et barns trivsel, og om hvordan man bør reagere på sin bekymring.

Behandl krænkelsen

Når du har sikret, at krænkelsen er vurderet, dokumenteret, stoppet og eventuelt anmeldt, handler det om at behandle krænkelsen. Det handler både om at hjælpe de involverede, at du får den rigtige sparring og behandler krænkelsen generelt.

1. Faglig sparring:

Du kan altid tage fat i SSP, hvis du er i tvivl om næste skridt. Dette med henblik på at sikre et helhedsorienteret perspektiv på situation eller med ønsket om koordinering med andre samarbejdspartnere i SSP-netværket. Ring på telefonnummer: **21523086** eller **29216039** eller skriv til mail: **SSP@ltk.dk**.

2. Hjælp de involverede:

I udgangspunktet bør du altid vurdere, om den unge, som har været udsat for en digital krænkelse og dennes forældre – også den unge, som har krænket – har brug for hjælp udover, hvad I kan tilbyde på skolen, i SFO'en eller i klubben.

3. Håndtering af omgivelserne:

I samarbejde med den unge, som har været udsat for en krænkelse og dennes forældre, bør du og dit arbejdssted have en opmærksomhed på og vurdere, hvorvidt den unges omgangskreds i klassen, SFO/Klub, forældre til andre unge mv. skal orienteres om situationen.

Dette vil være en vurdering, der er forskellige fra sag til sag. I nogle sager skaber det ro og trivsel for den unge; i andre tilfælde det modsatte. Husk at involvere forældrene til barnet, der har været udsat for en krænkelse i beslutningerne.

Vurdér, hvad der kan gøres for, at hændelsen ikke sker i

fremtiden. SSP kan konsulteres i forhold til afvejning af muligheder.

Hvad gør jeg, hvis de involverede møder hinanden i skolen eller SFO'en/Klubben?

Hvis der er flere involverede i situationen/hændelsen, som fx går på samme skole eller SFO/Klub, kan det give anledning til særlige tiltag. Fx kan du overveje muligheden for konfliktmægling mellem de forskellige parter i sagen. Hvis det er en anmeldt politisag, og der er behov for konfliktmægling, kan der søges vejledning omkring denne mulighed gennem SSP.

Sanktioneringsmulighed?

Tag stilling til, om I har sanktionsmuligheder på området, og hvad disse i givet fald indebærer, og om de skal i spil. Hvis dit arbejdssted har en nul-tolerancepolitik, kan der være tale om (midlertidig) bortvisning af de unge, som har taget del i en krænkelse. Denne beslutning foretages altid af en leder.

Fokus på den unge i den efterfølgende tid

Vær opmærksom på de(n) unge, som er berørte af situation. Fx kan hændelsen resultere i ændret adfærd, følelsesmæssig belastning, angst eller frygt for at gå i skole, tab af tillid til andre og social isolation, hvor psykologhjælp eller anden eksperthjælp er nødvendig, så den unge kan få nogle redskaber til at lære at leve med og acceptere hændelsen.

I dialogen med den unge er det vigtigt, at du:

- Skaber et trygt og støttende miljø.
- Taler om det, der er sket og tager den unges følelser og oplevelser alvorligt, så de føler sig hørt og respekteret.
- Fortæl, at den unge har gjort det rigtige ved at fortælle det til en voksen.
- Bebrejd den unges handlinger fx ved billeddeling.
- Anerkend, at det, der ligger på nettet, aldrig kan slettes

helt, men gør opmærksom på, at der er hjælp at hente.

- Forsøg at nedtone en eventuel katastrofestemning og forsøg at bevare roen hos den unge.
- Hjælp så vidt muligt den unge til at kunne forlige sig med situationen.
- Undersøg, om den unge har en ven/veninde, som kan støtte i processen.
- Laver en plan for, hvad den unge skal gøre, hvis materialet dukker op igen, eller den unge igen bliver kontaktet af udøveren.
- Henvi eventuelt til rådgivning og krisehåndtering hos Red Barnets SletDet Rådgivning (29 27 01 01), hvor der sidder professionelle, der kan støtte den unge i den svære situation. Her er det muligt at have en fortrolig samtale, når man henvender sig.

4. Håndtering af pressen:

Nogle situationer kan have pressens interesse. Hav en opmærksomhed på, hvordan I eventuelt håndterer dette. Typisk vil det være ledelsen på dit arbejdssted eller centralt i Center for Uddannelse og Pædagogik, at pressehenvendelser håndteres.

Hvis I skal håndtere pressen internt, bør I:

- Afklare, hvad skal der siges, og hvem der udtaler sig. Sørg for at alle parter kender deres muligheder og beføjelser i forhold til pressen.
- Tag stilling til, hvordan I forholder jer, hvis pressen vil have kommentarer.
- Hvad skal medarbejdere, unge, ledere gøre, hvis medierne henvender sig?
- Have fokus på at beskytte de unge, som er involveret.

Opsummering af handleguide

Vurder krænkelsen

- Afdæk, hvad der er sket (spørg dig selv, hvem, hvad, hvor, hvornår, og hvordan den digitale krænkelse har fundet sted)
- Vurder hvilke kollegaer, ledere og samarbejdspartnere der bør involveres i håndteringen
- Inddrag relevante aktører og sørg for, at forældre er orienteret om krænkelsen

- Sørg for at materiale, der dokumenterer krænkelsen, bliver gemt
- Notér forløbet omkring krænkelsen i en logbog - herunder aftaler med den unge og forældre

Dokumenter krænkelsen

Stop krænkelsen

Overvej:

- Hvordan du hurtigst bidrager til at krænkelsen bliver stoppet
- Hvordan eventuelt materiale hurtigst bliver slettet
- Hvordan krænkelsen kan håndteres pædagogisk
- Hvordan krænkelsen kan stoppes, hvis du kender den unge
- Hvordan krænkelsen kan stoppes, hvis du ikke kender den unge

Anmeld krænkelsen

- Vejled forældre og den unge om, hvordan og hvad der sker ved en eventuel anmeldelse til politiet
- Overvej om I, som arbejdssted, skal anmelde krænkelsen til politiet
- Overvej om dit arbejdssted skal lave en underretning til Center for Social Indsats
- Overvej at orientere SSP

Behandl krænkelsen

- Hav fokus på de involverede unge efter håndteringen af en krænkelse, herunder hvordan I undersøger omgivelserne
- Undersøg, om de involverede unge møder hinanden i SFO/klub
- Søg eventuelt sparring hos SSP
- Tag stilling til, om I har sanktioneringsmuligheder på området
- Tag stilling til, hvem der håndterer eventuelle presseopgaver

Hvis du vil vide mere

Links til hjemmesider med nyttig viden, herunder også undervisningsmateriale, omkring digitale krænkelse, vold og seksuelle overgreb

Der findes velegnede materialer, herunder undervisningsmaterialer, om emnerne på:

Red Barnet: www.redbarnet.dk

Børnerådet: www.boerneraadet.dk

Bryd Tavsheden: www.brydtavsheden.dk

Børns Vilkår: www.bornsvilkar.dk

Det Kriminalpræventive Råd: www.dkr.dk

Center for Digital Pædagogik: www.cfdp.dk

Medierådet for børn og unge: www.medieraadet.dk

Sex og Samfund: www.underviserportal.dk/grundskole/materialer

Genvej – til dit barns digitale liv: www.genvej.org

Trygfonden, Unge på nettet: www.tryg.dk/gode-raad/unge-paa-nettet

Digitalt Ansvar: www.digitaltansvar.dk

Politiets hjemmeside om digitale seksualforbrydelser: www.politi.dk/digitale-seksualforbrydelser

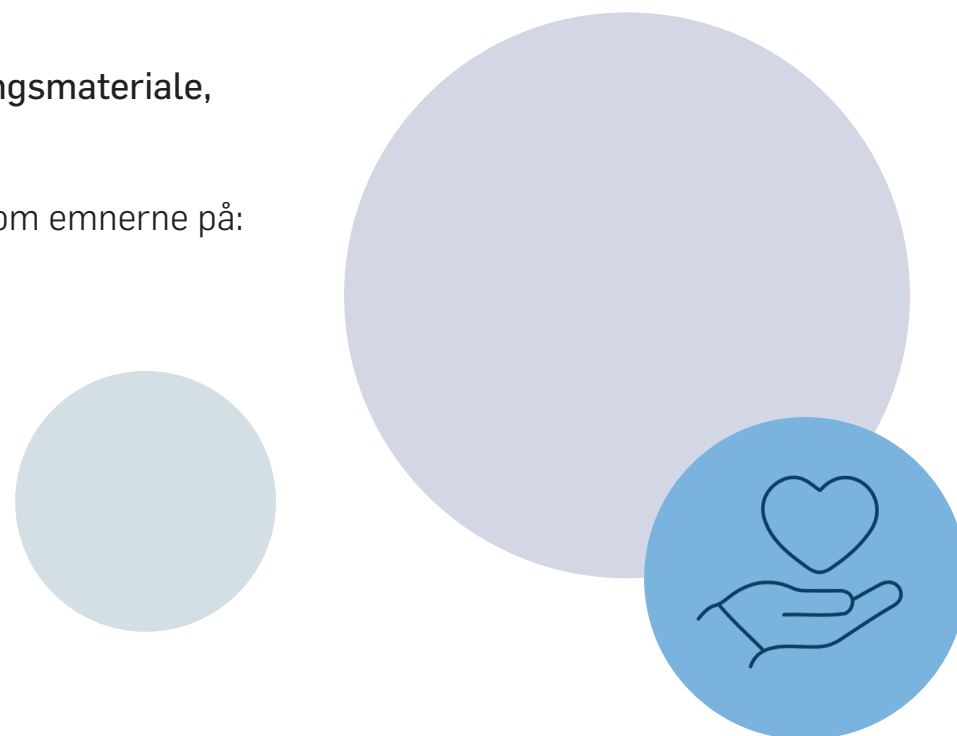
Red Barnet, SletDet Rådgivningen: www.sletdet.redbarnet.dk

Offerrådgivningen: www.offerraadgivning.dk

StopChikane: www.stopchikane.nu

Wifive: www.wifive.dk

Gyldendal: <https://dansk.gyldendal.dk/til-laereren/faglig-inspiration/digital-dannelse>

Nyttige kontaktinformationer

Center for Social Indsats

Tlf.nr. i kommunens træffetid: 45 97 33 36
Underretninger sendes til: underretning@ltk.dk
Adresse: Lyngby Hovedgade 94, 2800 Kgs. Lyngby

Ved en akut situation og uden for kommunens træffetid kontaktes Døgnvagten via politiet på telefon 114. Du vil herefter blive kontaktet af Døgnvagten.

Center for Uddannelse og Pædagogik

Tlf. i kommunens træffetid: 45 97 30 00
Email: uddannelsepaedagogik@ltk.dk
Adresse: Lyngby Torv 17, 2800 Kgs. Lyngby

Ved en akut situation og uden for kommunens træffetid kontaktes dagtilbudschefen eller skolechefen. I tilfælde uden svar, kontaktes centerchefen

---

SSP i Center for Social Indsats

Tlf. i kommunens træffetid: 21523086 eller 29216039
Email: SSP@ltk.dk
Adresse: Lyngby Hovedgade 94, 2800 Kgs. Lyngby

Er du vidne til noget ulovligt, skal du kontakte Nordsjællands Politi på telefon 114. Hvis det handler om en akut situation, skal du kontakte Alarmcentralen på telefon 112

LYNGBY-TAARBÆK
KOMMUNE

Center for Social Indsats
Center for Uddannelse og Pædagogik

Lyngby Hovedgade 94 og Lyngby Torv 17
2800 Kgs. Lyngby

Tlf. 45 97 30 00
lyngby@ltk.dk
www.ltk.dk